

Burgemeester en Wethouders
van de gemeente Vlagtwedde
Postbus 14
9550 AA Sellingen

Datum : 26 september 2017
Documentnr. : 2017-086372
Dossiernummer : K5314
Behandeld door : F. L. van der Schuur
Telefoonnummer : 050-316.4941
Emailadres : natuurbeschermingswet@provinciegroningen.nl
Antwoord op : uw verzoek om een definitieve vvgb
Bijlage : Besluit + bijlagen

Onderwerp : Definitief besluit Wet natuurbescherming; verklaring van geen
bedenkingen, Rass Future Farms bv, Munnekemoer oost 44,
Ter Apel

Geacht college,

Hierbij zenden wij u de definitieve verklaring van geen bedenkingen in het kader van de Wet natuurbescherming ten behoeve van de omgevingsvergunning voor de oprichting van een melkrundveehouderij van Rass Future Farms bv, Munnekemoer oost 44, 9561 TP Ter Apel,

Wij verzoeken u de definitieve omgevingsvergunning en eventuele beroepen daarop zo spoedig mogelijk aan ons te mailen.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Groningen:
namens dezen:

A.J. Hoogerwerf

Hoofd afdeling Landelijke Gebied en Water

Deze brief is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.

GEDEPUTEERDE STATEN VAN DE PROVINCIE GRONINGEN

BESLUIT WET NATUURBESCHERMING

Datum besluit	: 25 september 2017
Onderwerp	: Verzoek verklaring van geen bedenkingen
Artikel	: 2.7 lid 2 en 2.8 lid 9 Wet natuurbescherming en 2.27 lid 1 Wet algemene bepalingen omgevingsrecht juncto 5.6 Wnb
Activiteit	: Oprichten melkrundveehouderij
Afgeven/weigeren	: Afgeven verklaring van geen bedenkingen
Aanvrager	: Gemeente Vlagtwedde voor Rass Future Farms bv, Munnekemoer oost 44, 9561 TP Ter Apel
Zaaknummer	: K5314 (doc.nr. 2017-086371)
Verzonden	: 26 september 2017

Besluit van Gedeputeerde Staten van de Provincie Groningen op het verzoek van de gemeente Vlagtwedde van 23 september 2014 voor een verklaring van geen bedenkingen (vvgb) in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb), ten behoeve van een omgevingsvergunning voor Rass Future Farms bv.

Aanvraag en procedureverloop

Het verzoek betreft een oprichting van een melkrundveebedrijf. Het voornemen is om vijf nieuwe stallen te bouwen voor in totaal 560 stuks melkrundvee en 420 stuks jongvee met in twee stallen voor melkvee een emissiearme vloer.

Op 6 mei 2015 hadden wij een ontwerp verklaring van geen bedenkingen (vvgb) in het kader van de Nbw afgegeven (zaaknr. 584631). Op 1 juli 2015 is echter de Natuurbeschermingswet gewijzigd in verband met het Programma Aanpak Stikstof. Als gevolg van deze wijziging dienen wij ook de gevolgen van het project in andere provincies bij onze besluitvorming te betrekken. De afgegeven ontwerp-vvgb was daarmee niet meer actueel op het moment dat het besluit voor de omgevingsvergunning wordt genomen. Wij hebben daarom, met inachtneming van de gewijzigde Natuurbeschermingswet, op 2 maart 2016 een nieuw ontwerp-besluit genomen. Deze ontwerp- vvgb verving de ontwerp-vvgb van 6 mei 2015.

Per 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming in werking getreden. In deze wet staat onder meer dat aanhangige procedures vanaf het tijdstip van de inwerkingtreding van deze wet overeenkomstig het bepaalde bij en krachtens deze wet worden behandeld (Wnb art. 9.10, lid 1).

Wij zijn bevoegd gezag omdat de activiteit plaatsvindt of het project wordt uitgevoerd binnen de grenzen van de provincie Groningen (artikel 1.3 lid 1 Wnb).

Er geldt een Wnb-vergunningplicht omdat ten tijde van het nemen van dit besluit de door de voorgenomen situatie te veroorzaken depositie boven de verlaagde grenswaarde van 0,05 mol/ha/jr ligt van de volgende PAS-gebieden: Lieftingsbroek, Bargerveen, Drouwenerzand, Elperstroomgebied, Drentsche Aa-gebied, Mantingerbos, Mantingerzand, Dwingelderveld, Drents-Friese Wold & Leggelderveld, Norgerholt, Holtingerveld, Vecht- en Beneden-Reggegebied.

De ontwerp omgevingsvergunning heeft van 16 maart tot 27 april 2017 ter inzage gelegen. Er zijn zienswijzen ingediend die ook betrekking hebben op de ontwerp vvgb Wnb. In bijlage 1 staan de betreffende zienswijzen verwoord en onze reactie daarop. De zienswijzen geven geen aanleiding tot aanpassing van de vvgb.

Voor de beoordeling van de aanvraag zijn de volgende stukken gebruikt:

- het verzoek + bijlagen van de gemeente Vlagtwedde 23 september 2014,
- overzichtstekening voornemen Munnekemoer oost 44, Ter Apel
- Aerius-verschilberekening met kenmerk 2E6zSVLQWD
- Aerius-leefgebiedenberekening met kenmerk RpxUiuH5xuT6
- Natuurtoets september 2017

BESLUIT

Gelet op de aanvraag, de bepalingen in de Wet natuurbescherming en de in bijlage 1 van dit besluit vermelde overwegingen, besluiten wij:

1. aan de gemeente Vlagtwedde, ten behoeve van de omgevingsvergunning voor Rass Future Farms bv, een verklaring van geen bedenkingen af te geven voor het oprichten en in werking hebben van een melkrundveehouderij aan Munnekemoer oost 44, 9561 TP Ter Apel
2. de hiervoor benodigde ontwikkelingsruimte, zoals vermeld in bijlage 2 bij dit besluit, toe te kennen in Aerius-Register;
3. dat de volgende bijlagen, onderdeel uitmaken van deze verklaring van geen bedenkingen en dat de vvgb onderdeel gaan uitmaken van de te verlenen omgevingsvergunning:
Bijlage 1 (overwegingen),
Bijlage 2 (Aerius-Registerbijlage kenmerk 2E6zSVLQWD) (als separaat document (pdf) bijgevoegd),
Bijlage 3 (overzichtstekening voornemen)
Bijlage 4 (natuurtoets 4sep2017)

4. aan dit besluit het volgende voorschrift te verbinden:
De activiteit waarvoor ontwikkelingsruimte is toegeedeeld dient binnen twee jaar na het onherroepelijk worden van de omgevingsvergunning te zijn gerealiseerd.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Groningen:
namens dezen

A.J. Hoogerwerf
Hoofd afdeling Landelijk Gebied en Water

Dit besluit is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.

Digitale kopieën

Een digitale kopie van dit besluit, inclusief bijlagen, wordt verzonden naar:

- de gemeente Vlagtwedde (info@Vlagtwedde.nl),
- de gemeente Vlagtwedde (GeertMetselaar@Vlagtwedde.nl)
- Omgevingsdienst Groningen (HALting@OD-Groningen.nl),
- Rass Future Farms bv (Gerhard_Rass@Hotmail.com),
- Countus (E.Zandbelt@Countus.nl),
- Provincie Drenthe (Wnb@Drenthe.nl),
- Provincie Overijssel (Postbus@Overijssel.nl),
- Natuur- en Milieufederatie Groningen (info@NMFGroningen.nl)
- DAS namens mw De Ruiter (ME.Jendsen@DAS.nl).

BIJLAGE 1

OVERWEGINGEN

Wettelijk kader; Wet Natuurbescherming

Artikel 2.7 Vergunningplicht

- 2 Het is verboden zonder vergunning van gedeputeerde staten projecten te realiseren of andere handelingen te verrichten die gelet op de instandhoudingsdoelstellingen voor een Natura 2000-gebied de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten in dat gebied kunnen verslechteren of een significant verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor dat gebied is aangewezen.

Op 1 juli 2015 is de Nbw gewijzigd ten behoeve van de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS). Naast deze wetswijziging zijn tevens het Besluit grenswaarden programmatische aanpak stikstof en de Regeling programmatische aanpak stikstof in werking getreden. Met de inwerkingtreding van de Wnb per 1 januari 2017 zijn het Besluit grenswaarden PAS en de Regeling PAS opgenomen in het Besluit natuurbescherming (Bnb) en de Regeling natuurbescherming (Rnb).

Programma Aanpak Stikstof

Dit programma is een instrument om Natura 2000-doelstellingen te realiseren en tegelijk ruimte te scheppen voor bestaande en nieuwe economische ontwikkelingen. De aanpak voorziet er in dat telkens voor een periode van zes jaar een programma wordt vastgesteld, dat concrete maatregelen bevat om de stikstofdepositie terug te dringen, negatieve effecten van stikstof te voorkomen en waar nodig natuurherstel te realiseren. Het vastgestelde PAS 2015-2021 bevat daartoe landelijke brongerichte maatregelen waarmee de emissie van stikstof wordt gereduceerd en gebiedsspecifieke natuurherstelmaatregelen waarmee de veerkracht van de Natura 2000-gebieden wordt verbeterd.

Op 14 april 2015 hebben wij ingestemd met het PAS 2015-2021.

Het PAS 2015-2021 is passend beoordeeld. In deze passende beoordeling is getoetst of uitvoering van het programma geen risico vormt voor de instandhoudingsdoelstellingen van individuele Natura 2000-gebieden, opgenomen binnen het PAS. De passende beoordeling bestaat uit een generiek deel (bronmaatregelen, monitoring, etc.) en uit gebiedsanalyses, die de ecologische onderbouwing vormen dat met het programma de stikstofgevoelige Natura 2000-doelstellingen (op termijn) gerealiseerd kunnen worden én er ontwikkelingsruimte beschikbaar is voor economische ontwikkelingen. In de gebiedsanalyses is verzekerd dat door de uitvoering van een gebalanceerd en robuust pakket aan herstelmaatregelen, er in de eerste programmaperiode geen verslechtering optreedt van alle stikstofgevoelige habitattypen en habitats van soorten. Bij deze beoordeling is uitgegaan van de achtergrondwaarde van 2014. In deze achtergrondwaarde zijn alle voor de aanvang van het programma feitelijke emissies verdisconteerd, zoals blijkt uit de grootschalige concentratie en depositiekaarten Nederland (GCN en GDN). Deze emissies hebben al voor de aanvang van het programma plaatsgevonden en hebben als uitgangspunt gediend voor de passende beoordeling. De conclusie van de passende beoordeling van het PAS 2015-2021 is dat kan worden uitgesloten dat de natuurlijke kenmerken van de in het programma opgenomen Natura 2000-gebieden worden aangetast.

Groningse Beleidsregels

Provincies hebben een gezamenlijke set van beleidsregels vastgesteld voor de verdeling van de vrij beschikbare ontwikkelingsruimte. Deze hebben tot doel om de toedeling van ontwikkelingsruimte eenvoudig en eerlijk uit te voeren. Verder voorkomen deze regels dat enkele aanvragers in één keer de beschikbare ontwikkelingsruimte verbruiken. Bovendien moeten ze voorkomen dat er ongelijkheid ontstaat tussen provincies.

Wij hebben bij besluit van 14 april 2015 voor het toedelen van de vrij beschikbare ontwikkelingsruimte (segment 2) aan projecten en andere handelingen beleidsregels vastgesteld.

Aanvragen worden getoetst aan de volgende beleidsregels:

1. Per PAS-programmaperiode wordt bij een toestemmingsbesluit aan een activiteit niet meer dan 3 mol stikstof per hectare per jaar aan ontwikkelingsruimte toegedeeld. Voor landbouw, industrie, infrastructuur of voor het gebruik van gemotoriseerd voertuigen voor wedstrijden geldt deze waarde

in cumulatie met eerdere gemelde of vergunde activiteiten voor hetzelfde bedrijf binnen één PAS-programmaperiode.

2. Het project of de andere handeling waarvoor ontwikkelingsruimte is toegedeeld dient binnen twee jaar, na het onherroepelijk worden van het toestemmingsbesluit waarbij de ontwikkelingsruimte is toegedeeld, te zijn gerealiseerd onderscheidenlijk verricht. Na twee jaar kunnen Gedeputeerde Staten het door hen hiervoor vastgestelde toestemmingsbesluit (al dan niet gedeeltelijk) intrekken of wijzigen of, indien het om een omgevingsvergunning gaat, burgemeester en wethouders verzoeken het toestemmingsbesluit (al dan niet gedeeltelijk) in te trekken of wijzigen.
3. Voor de toedeling van ontwikkelingsruimte geldt de volgorde van ontvangst van een volledige en ontvankelijke aanvraag. Bij binnenkomst via de post geldt het tijdstip van 12.00 uur.

Reactie ingebrachte zienswijzen

DAS namens mw De Ruiters, Munnekemoer oost 39, Ter Apel

- Het is niet duidelijk wat de stikstofemissie is omdat emissies zowel op basis van de oude als nieuwe RAV-codes worden vermeld.

Reactie: De RAV-codes die gelden op het moment van besluiten worden gebruikt. Dat kan per besluit verschillen. Het uitgangspunt hierbij is dat op het moment van besluiten de nieuwste inzichten worden toegepast. Het besluit met de meest recente datum bevat de nieuwste RAV-codes.

Toelichting

In de vvgb van 6 mei 2015 is de ammoniakemissie berekend aan de hand van de op dat moment geldende emissiefactoren van de Regeling Ammoniak en Veehouderij (RAV). Op dat moment was het Programma Aanpak Stikstof (PAS) nog niet van kracht. Op het moment van nemen van het besluit voor de ontwerp omgevingsvergunning geldt het PAS en zijn sommige RAV-codes gewijzigd. Omdat de Wnb-vvgb gebaseerd dient te zijn op de best beschikbare wetenschappelijke inzichten is de vvgb op basis van het PAS herzien.

- Het is onjuist om uit te gaan van de oude vergunning omdat er geen huidig gebruik is en de vergunning daarom is vervallen.

Reactie: Omdat er tussen 1 januari 2012 en 1 januari 2015 geen vee op dit adres werd gehouden zijn de aantallen uit de oude vergunning in deze vvgb ook niet meegerekend. De Hinderwetvergunning van 1976 is echter niet van rechtswege vervallen en is ook niet ingetrokken.

- Een passende beoordeling, waarin ook cumulatieve effecten zijn meegenomen, ontbreekt.

Reactie: De verklaring van geen bedenkingen van 2 maart 2016 is gebaseerd op het Programma aanpak stikstof (PAS) dat per 1 juli 2015 in de Natuurbeschermingswet is opgenomen. De uitgangspunten in het PAS zijn gebaseerd op recente wetenschappelijke inzichten die ook in praktijk uitvoerbaar zijn. Aan het PAS ligt een passende beoordeling ten grondslag waarbij ook cumulatieve effecten zijn meegenomen. Er wordt bv landelijk gebruik gemaakt van één systeem, Aeries, dat onder meer de stikstofdepositie berekent en waarin alle bekende stikstofemissies zijn en worden geregistreerd.

- De provincie Groningen beschikt niet over voldoende informatie om te kunnen uitsluiten dat er schadelijke effecten op Duitse N2000-gebieden zijn.

Reactie: Voor buitenlandse gebieden geldt dat slechts een vvgb kan worden afgegeven als met toepassing van het daar geldende toetsingskader en rekening houdend met de specifieke kenmerken van het betrokken N2000-gebied, is getoetst dat geen sprake is van significante effecten. Het landelijke depositieberekeningsprogramma Aeries rekent tot 10km over de grens. De stikstofdepositie die zal worden veroorzaakt op de dichtstbijzijnde Duitse N2000-gebieden ligt onder het in Duitsland gehanteerde irrelevantiecriteria, zoals ook in de (ov)vvgb staat vermeld. Significante effecten vanwege het voornemen kunnen daarmee worden uitgesloten.

- De quickscan flora en fauna dateert van 8sep2011 en is gebaseerd op bronnenonderzoek en eenmalig veldbezoek in 2010. Dat is zeer gedateerd. Verzocht wordt om een geactualiseerd en gedegen faunaonderzoek.

Reactie: Er is in juli 2017 een aanvullend natuuronderzoek uitgevoerd. Dit leidt niet tot andere inzichten.

Natuur en Milieufederatie Groningen

- Omdat in de N2000-gebieden in de omgeving van Vlagtwedde de stikstofdepositie hoger is dan de kritische depositiewaarde. Dit zal leiden tot een onomkeerbare aantasting van de natuurwaarden. De veehouderij levert door uitstoot van ammoniak een belangrijke bijdrage (ca. 70%) aan de stikstofdepositie op deze unieke kwetsbare gebieden.

Reactie: Daarom is per 1 juli 2015 het Programma aanpak Stikstof opgenomen in de Natuurbeschermingswet.

- Het is niet duidelijk wat de stikstofemissie is omdat emissies zowel op basis van de oude als nieuwe RAV-codes worden vermeld.
Reactie: De RAV-codes die gelden op het moment van besluiten worden gebruikt. Dat kan per besluit verschillen. Het uitgangspunt hierbij is dat op het moment van besluiten de nieuwste inzichten worden toegepast. Het besluit met de meest recente datum bevat de nieuwste RAV-codes. (zie verder eerste zienswijze DAS namens mw. De Ruiter)
- Een passende beoordeling, waarin ook cumulatieve effecten zijn meegenomen, ontbreekt.
Reactie: De verklaring van geen bedenkingen van 2 maart 2016 is gebaseerd op het Programma aanpak stikstof (PAS) dat per 1 juli 2015 in de Natuurbeschermingswet is opgenomen. De uitgangspunten in het PAS zijn gebaseerd op recente wetenschappelijke inzichten die ook in praktijk uitvoerbaar zijn. Aan het PAS ligt een passende beoordeling ten grondslag waarbij ook cumulatieve effecten zijn meegenomen. Er wordt bv landelijk gebruik gemaakt van één systeem, Aeries, dat onder meer de stikstofdepositie berekent en waarin alle bekende stikstofemissies zijn en worden geregistreerd.
- De provincie Groningen beschikt niet over voldoende informatie om te kunnen uitsluiten dat er schadelijke effecten op Duitse N2000-gebieden zijn.
Reactie: Voor buitenlandse gebieden geldt dat slechts een vvgb kan worden afgegeven als met toepassing van het daar geldende toetsingskader en rekening houdend met de specifieke kenmerken van het betrokken N2000-gebied, is getoetst dat geen sprake is van significante effecten. Het landelijke depositieberekeningsprogramma Aeries rekent tot 10km over de grens. De stikstofdepositie die zal worden veroorzaakt op de dichtstbijzijnde Duitse N2000-gebieden ligt onder het in Duitsland gehanteerde irrelevantiecriteria, zoals ook in de (ow)vvgb staat vermeld. Significante effecten vanwege het voornemen kunnen daarmee worden uitgesloten.
- De PAS is in strijd met de Habitatrichtlijn omdat volgens art 4 lid 5 en art 6 lid 2 van de Hr habitats niet mogen verslechteren en soorten niet mogen worden verstoord ten opzicht van de datum van de EU-aanwijzing, in de meeste gevallen 7dec2004. Op grond van het PAS wordt voor nieuwe emissies 'ontwikkelingsruimte' beschikbaar gesteld op basis van de verwachting dat door de uitvoering van generieke maatregelen de ammoniakemissie in de toekomst zal dalen. De vvgb is daarom in strijd met de Hr en dient te worden ingetrokken en de gemeentelijke vergunning dient niet te worden verleend.
Reactie: In het kader van het PAS is per PASgebied is een ecologische gebiedsanalyse gemaakt om te onderbouwen dat de aangewezen habitattypen door het PAS niet zullen verslechteren. Door het tijdig nemen van ecologische herstelmaatregelen kan worden voorkomen dat habitattypen verslechteren.
Zoals door de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State is overwogen in haar uitspraak van 17 mei 2017 is in de gebiedsanalyses rekening gehouden met de mogelijkheid dat een tijdelijke toename van de stikstofdepositie kan plaatsvinden wanneer de uitgifte en benutting sneller verlopen dan de daling van de stikstofdepositie. Wanneer de stikstofdepositie tijdelijk toeneemt zou dat voorafgaand aan of tijdens de uitvoering van de herstelmaatregelen kunnen leiden tot zuurdere en voedselrijkere condities (van bodem en water) en tot een grotere beschikbaarheid van voedingsstoffen en mineralen voor de vegetatie. Volgens de passende beoordeling wordt met de voorgestelde herstelmaatregelen voorkomen dat die tijdelijke situatie daadwerkelijk tot verslechtering van habitattypen leidt. De habitattypen hebben een relatief lange responstijd op veranderingen in het abiotische systeem, terwijl een aantal maatregelen die aan het begin van het tijdvak worden genomen een korte responstijd hebben en dus relatief een snel effect hebben. Dit houdt volgens de passende beoordeling in dat binnen de responstijd van de habitattypen op een eventuele toename van depositie, de noodzakelijke maatregelen worden genomen die ervoor zorgen dat er geen achteruitgang van de kwaliteit of het oppervlakte van habitattypen optreedt. Een tijdelijke toename van depositie in de eerste helft van het tijdvak van het programma leidt volgens de gebiedsanalyses dan ook niet tot een ecologische verslechtering van de stikstofgevoelige habitattypen en leefgebieden
- Het voornemen veroorzaakt ammoniakdepositie op het natuurnetwerk Nederland (nnn) nabij de Polderputten. Het betreft dennen-, eiken- en beukenbos en kruiden- en faunairijk grasland waarvan in het Natuurbeheerplan 2017 van de Provincie Groningen staat vermeld deze natuur voor de lange en korte termijn te behouden. Door de ammoniakdepositie, die zal worden veroorzaakt door het voornemen, wordt deze ambitie gefrustreerd.
Reactie: Voor het betreffende deel van de nnn gelden voor wat betreft ammoniak geen juridische beperkingen. Ze vallen ook niet onder de door ons aangewezen kwetsbare gebieden van de Wet Ammoniak en Veehouderij. Ze zullen meeprofiteren van de generieke maatregelen die in het kader van het PAS worden uitgevoerd.

- De quickscan flora en fauna dateert van 8sep2011 en is gebaseerd op bronnenonderzoek en eenmalig veldbezoek van 2nov2010. Het wekt geen verbazing dat op 2nov2010 geen beschermde soorten, broedvogels en vleermuizen, zijn gezien. Het onderzoek is ondeugdelijk en inmiddels van meer dan 6 jaar geleden en dus achterhaald. Er wordt aangedrongen op een actualisatie en een meer gedegen onderzoek.

Reactie: Er is in juli 2017 een aanvullend natuuronderzoek uitgevoerd. Dit leidt niet tot andere inzichten. Er is geen Wnb-ontheffing voor beschermde soorten nodig.

- In de quickscan wordt ervan uitgegaan dat eerst wordt gebouwd en dan gesloopt. Dit blijkt niet uit de overige stukken. Er zou een voorwaarde in de ow-vvgb moeten worden opgenomen dat er eerst moet worden gebouwd waarbij geschikte nestplaatsen voor vogels en vleermuizen worden gemaakt.

Reactie: In de natuurtoets van juli 2017 staat dat in de oude stallen geen vleermuizen of tekenen van vleermuizen zijn aangetroffen. De stallen zijn ook niet geschikt voor vleermuizen.

Ook staat in de natuurtoets van juli 2017 dat in de oude schuren geen vogels of nesten zijn aangetroffen. De oorzaak hiervan is dat er al lange tijd geen vee meer wordt gehouden.

- Aan de Eikenlaan zouden in verband met het voornemen bomen moeten worden gekapt. In deze bomen zouden inmiddels nestholtes van vleermuizen kunnen zitten. Verzocht wordt om een gedegen onderzoek naar voorkomende vleermuizen uit te voeren door een deskundig ecooloog voordat een kapvergunning wordt verleend.

Reactie: Het gaat slechts om de kap van 2 eiken aan het begin van de Eikenlaan ten behoeve van de nieuwe ontsluiting. In de natuurtoets van juli 2017 staat dat in de te kappen eiken geen holtes zitten die geschikt zijn voor vleermuizen. Aan de Eikenlaan staan meer bomen. Bovendien wordt de bomenbeplanting aan de Eikenlaan aangevuld; bomen met holtes blijven staan.

De zienswijzen geven geen aanleiding de vvgb Wnb te herzien.

Toetsing aanvraag

Voor dit bedrijf is niet eerder een vergunning verleend of een verklaring van geen bedenkingen op grond van de Nbw of Wnb afgegeven of een melding gedaan. In de referentieperiode van 1 januari 2012 tot en met 31 december 2014 werd geen vee gehouden. De aanvraag is daarom te beschouwen als een oprichting.

De op 1 januari 2015 vigerende milieuvergunning is een Hinderwetvergunning die op 13 juli 1976 door de gemeente Vlagtwedde is afgegeven. Omdat er in de referentieperiode geen vee werd gehouden is deze in dit kader verder niet relevant.

In onderstaande overzichtstabel staan de aangevraagde aantallen van de verschillende diercategorieën met ammoniakemissies en die van de vigerende milieuvergunning en de feitelijk aanwezige situatie in de referentieperiode..

Diercategorie	RAV-code	RAV NH3-emissie-factor	Hinderwet-vergunning 13 juli 1976		referentie-periode (1jan2012 tm 31dec2014)		aanvraag Nbw-vergunning	
			aantal	NH3-emissie kg/jr	aantal	NH3-emissie kg/jr	aantal	NH3-emissie kg/jr
Melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar; loopstal met hellende vloer en giergoot of met roostervloer; beide met spoelsysteem	A1.2	10,2	0	0	0	0	480	4.896,0
Melkkoeien ouder dan 2 jaar, overig huisvestings-systeem	A1.100	13,0	95	1.235,0	0	0	80	1.040
Vrouwelijk jongvee tot 2 jaar, overig huisvestings-	A3.100	4,4	36	158,4	0	0	420	1.848,0

systeem								
Totaal				1.393,4		0		7.784,0

Uit Aeries-Register blijkt dat er voldoende ontwikkelingsruimte beschikbaar is om een verklaring van geen bedenkingen voor de aangevraagde situatie (bijlage 2) af te geven. De benodigde ontwikkelingsruimte is daarom gereserveerd in Aeries-Register. Met de actualisering van Aeries van 1 september 2017 is ook de depositie op stikstofgevoelige leefgebieden voor aangewezen habitatsoorten meegenomen.

Gezien de afstand tot het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied Bargerveen van 14 kilometer, zijn er naast de effecten van stikstof geen andere effecten op Natura 2000-gebieden.

Effecten op Natura 2000-gebieden in Duitsland

Voor buitenlandse gebieden geldt dat slechts een vvgb kan worden afgegeven als met toepassing van het daar geldende toetsingskader is getoetst dat geen sprake is van significante effecten.

Voor een nadere toelichting op de Duitse beoordelingssystematiek verwijzen wij naar bijlage 5 van de PAS. Het landelijke depositieberekenningsprogramma Aeries rekent tot 10km over de grens. De stikstofdepositie die zal worden veroorzaakt op de dichtstbijzijnde Duitse N2000-gebieden ligt onder het in Duitsland gehanteerde irrelevantiecriteria. Significante effecten vanwege het voornemen kunnen daarmee worden uitgesloten.

Toets beschermde soorten

Op basis van de bij de aanvraag aangeleverde quickscan flora en fauna en de aanvulling erop en de later aangeleverde natuurtoets van september 2017 (bijlage 4) blijkt dat geen ontheffing nodig is voor beschermde soorten.

Beoordeling

Omdat er voor de oprichting van het melkrundveebedrijf voldoende ontwikkelingsruimte beschikbaar is in Aeries Register, er buiten stikstofdepositie geen andere effecten zijn op Natura 2000-gebieden en het irrelevantiecriteria voor Duitse Natura 2000-gebieden niet wordt overschreden, volgt dat de door Rass Future Farms bv aangevraagde activiteiten niet leiden tot significante verslechtering van aangewezen habitats of habitats van soorten in N2000-gebieden. Wij zijn daarom van mening dat de gevraagde verklaring van geen bedenkingen kan worden afgegeven.

BIJLAGE 2 (separaat als pdf-document bijgevoegd Aeries-Registerbijlage kenmerk 2E6zSVLQWD)

BIJLAGE 3 (overzichtstekening voornemen)

BIJLAGE 4 (natuurtoets 4sep2017)

*Dit document is een bijlage bij het
toestemmingsbesluit als bedoeld in artikel 2.7
eerste lid, van het Besluit natuurbescherming.*

Bijlage bij besluit, Vergunningaanvraag

- ▶ Kenmerken
- ▶ Emissie
- ▶ Depositie natuurgebieden
- ▶ Depositie habitattypen

Verdere toelichting over deze PDF kunt u vinden in een
bijbehorende leeswijzer. Deze leeswijzer en overige
documentatie is te raadplegen via: www.aerius.nl en
pas.naturazoo.nl.

AERIUS REGISTER

Contact

Rechtspersoon	Inrichtingslocatie
Countus Accountants en Adviseurs	-

Activiteit

Omschrijving	AERIUS kenmerk	Bevoegd gezag
Rass Future Farms B.V.	zE6zSVLQWD	Provincie Groningen
Datum berekening	Rekenjaar	
08 maart 2017, 09:04	2015	
Sector	Deelsector	
Landbouw	Stalemissies	

Totale emissie

Situatie 1	
NOx	-
NH ₃	7.784,00 kg/j

Depositie

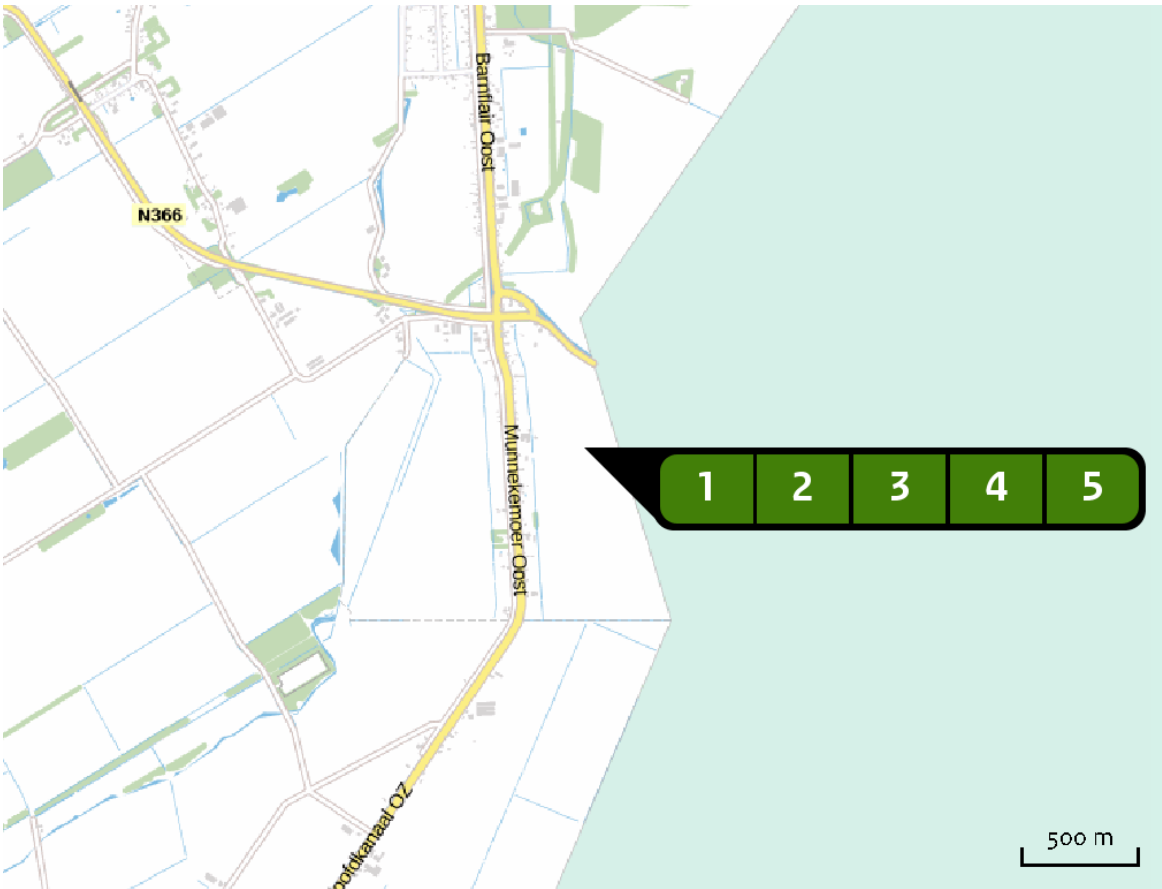
Hectare met
hoogste project-
bijdrage (mol/ha/j)

Natuurgebied	Provincie
Lieftinghsbroek	Groningen
Situatie 1	
0,54	

Toelichting

PAS Melding voor nieuwbouw.
In 2012, 2013 en 2014 zijn er op deze locatie geen dieren gehouden.

Locatie
Situatie 1

Emissie
(per bron)
Situatie 1

Naam	stal 1
Locatie (X,Y)	269505, 541185
Uitstoothoogte	11,7 m
Warmteinhoud	0,000 MW
NH3	2.448,00 kg/j

Dier	RAV code	Omschrijving	Aantal dieren	Stof	Emissiefactor (kg/dier/j)	Emissie
	A 1.2	loopstal met hellende vloer en giergoot of met roostervloer; beide met spoelsysteem (Rundvee; melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar) (BWL 2001.28.V1)	240	NH3	10,200	2.448,00 kg/j

Naam stal 2
Locatie (X,Y) 269557, 541185
Uitstoothoogte 11,7 m
Warmteinhoud 0,000 MW
NH₃ 2.448,00 kg/j

Dier	RAV code	Omschrijving	Aantal dieren	Stof	Emissiefactor (kg/dier/j)	Emissie
	A 1.2	loopstal met hellende vloer en giergoot of met roostervloer; beide met spoelsysteem (Rundvee; melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar) (BWL 2001.28.V1)	240	NH ₃	10,200	2.448,00 kg/j

Naam stal 3
Locatie (X,Y) 269516, 541026
Uitstoothoogte 11,7 m
Warmteinhoud 0,000 MW
NH₃ 924,00 kg/j

Dier	RAV code	Omschrijving	Aantal dieren	Stof	Emissiefactor (kg/dier/j)	Emissie
	A 3.100	overige huisvestingssystemen (Rundvee; vrouwelijk jongvee tot 2 jaar) (Overig)	210	NH ₃	4,400	924,00 kg/j

Naam stal 4
Locatie (X,Y) 269571, 541025
Uitstoothoogte 11,7 m
Warmteinhoud 0,000 MW
NH₃ 924,00 kg/j

Dier	RAV code	Omschrijving	Aantal dieren	Stof	Emissiefactor (kg/dier/j)	Emissie
	A 3.100	overige huisvestingssystemen (Rundvee; vrouwelijk jongvee tot 2 jaar) (Overig)	210	NH ₃	4,400	924,00 kg/j

Naam stal 5
Locatie (X,Y) 269559, 541099
Uitstoothoogte 11,7 m
Warmteinhoud 0,000 MW
NH₃ 1.040,00 kg/j

Dier	RAV code	Omschrijving	Aantal dieren	Stof	Emissiefactor (kg/dier/j)	Emissie
	A 1.100	overige huisvestingssystemen (Rundvee; melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar) (Overig)	80	NH ₃	13,000	1.040,00 kg/j

Algemene
depositie-
gegevens
PAS-
gebieden
(rekenjaar 2015)

Natuurgebied	Beschermingsregime	Hoogste achtergronddepositie (mol/ha/j)	Hoogste projectbijdrage (mol/ha/j)	Overschrijding KDW
Lieftinghsbroek	Habitatrichtlijn	2.176,69	0,54	●
Bargerveen	Habitatrichtlijn, Vogelrichtlijn	2.484,80	0,32	●
Drouwenerzand	Habitatrichtlijn	1.863,70	0,25	●
Elperstroomgebied	Habitatrichtlijn	1.814,43	0,16	●
Drentsche Aa-gebied	Habitatrichtlijn	2.244,12	0,14	●
Mantingerbos	Habitatrichtlijn	2.320,25	0,13	●
Mantingerzand	Habitatrichtlijn	2.174,32	0,13	●
Dwingelderveld	Habitatrichtlijn, Vogelrichtlijn	2.408,65	0,09	●
Witterveld	Habitatrichtlijn	1.778,37	0,09	●
Fochteloërveen	Habitatrichtlijn, Vogelrichtlijn	2.172,32	0,08	●
Drents-Friese Wold & Leggelderveld	Habitatrichtlijn, Vogelrichtlijn	2.194,01	0,08	●
Norgerholt	Habitatrichtlijn	2.194,61	0,06	●
Holtingerveld	Habitatrichtlijn	2.065,70	0,06	●
Springendal & Dal van de Mosbeek	Habitatrichtlijn	2.689,60	>0,05	●
Bergvennen & Brecklenkampse Veld	Habitatrichtlijn	2.552,57	>0,05	●
Vecht- en Beneden- Reggegebied	Habitatrichtlijn	2.344,94	>0,05	●

○ Geen overschrijding*
● Wel overschrijding

* Deze uitkomst wordt niet meegenomen in de toetsing aan de Wnb. Bij de toetsing aan de Wnb gaat het om de relevante hexagonen waarvoor ontwikkelingsruimte is gereserveerd.

- Hoogste projectbijdrage (Lieftingsbroek)
  Hoogste projectbijdrage per natuurgebied
  Habitatrichtlijn
  Vogelrichtlijn
  Habitatrichtlijn, Vogelrichtlijn

Depositie PAS-
gebieden

Natuurgebied	Hoogste depositie (mol/ha/j)	Overschrij- ding KDW	Ontwikkelingsruimte max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
Lieftinghsbroek	0,54	●	0,54	✓
Bargerveen	0,32	●	0,32	✓
Drouwenerzand	0,25	●	0,25	✓
Elperstroomgebied	0,16	●	0,16	✓
Drentsche Aa-gebied	0,14	●	0,14	✓
Mantingerbos	0,13	●	0,13	✓
Mantingerzand	0,13	●	0,13	✓
Dwingelderveld	0,09	●	0,09	✓
Witterveld	0,09	●	0,09	✓
Fochteloërveen	0,08	●	0,08	✓
Drents-Friese Wold & Leggelderveld	0,08	●	0,08	✓
Norgerholt	0,06	●	0,06	✓
Holtingerveld	0,06	●	0,06	✓
Springendal & Dal van de Mosbeek	>0,05	●	>0,05	✓
Bergvennen & Brecklenkampse Veld	>0,05	●	>0,05	✓
Vecht- en Beneden-Reggegebied	>0,05	●	>0,05	✓

- Geen overschrijding*
- Wel overschrijding
- Ontwikkelingsruimte beschikbaar**
- Geen ontwikkelingsruimte beschikbaar
- Voor het desbetreffende gebied vind er geen relevante depositie plaats op OR-relevante hexagonen. Het concept wel of niet ontwikkelingsruimte beschikbaar (groen vinkje of rood kruis) is dus niet van toepassing

* Deze uitkomst wordt niet meegenomen in de toetsing aan de Wnb. Bij de toetsing aan de Wnb gaat het om de relevante hexagonen waarvoor ontwikkelingsruimte is gereserveerd.

** Bij beoordeling van een vergunningaanvraag in het kader van de Wnb is vastgesteld of er voldoende ontwikkelingsruimte beschikbaar is en of dat significante verslechtering uitgesloten kan worden.

Depositie per
habitatype

Lieftingsbroek

Habitatype	Hoogste depositie (mol/ha/j)	Overschrij- ding KDW	Ontwikkelingsruimte max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9120 Beuken-eikenbossen met hulst	0,54	●	0,54	✓
H9160A Eiken-haagbeukenbossen (hogere zandgronden)	0,54	●	0,54	✓
H91Do Hoogveenbossen	0,52	●	0,52	✓
H6410 Blauwgraslanden	0,52	●	0,52	✓

Bargerveen

Habitatype	Hoogste depositie (mol/ha/j)	Overschrij- ding KDW	Ontwikkelingsruimte max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H7120ah Herstellende hoogvenen, actief hoogveen	0,32	●	0,32	✓
ZGH7120ah Herstellende hoogvenen, actief hoogveen	0,29	●	0,29	✓
H6230vka Heischrale graslanden, vochtig kalkarm	0,20	●	0,20	✓
ZGH6230vka Heischrale graslanden, vochtig kalkarm	0,16	●	0,16	✓
H7110A Actieve hoogvenen (hoogveenlandschap)	0,13	●	0,13	✓

Drouwenerzand

Habitattype	Hoogste depositie (mol/ha/j)	Overschrij- ding KDW	Ontwikkelingsruimte max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H2330 Zandverstuivingen	0,25	●	0,25	✓
H2310 Stuifzandheiden met struikhei	0,25	●	0,25	✓
H5130 Jeneverbesstruwelen	0,21	●	0,21	✓
ZGH2330 Zandverstuivingen	0,15	●	0,15	✓
H6230vka Heischrale graslanden, vochtig kalkarm	0,12	●	0,12	✓
H2320 Binnenlandse kraaiheibegroeiingen	0,11	●	0,11	✓

Elperstroomgebied

Habitattype	Hoogste depositie (mol/ha/j)	Overschrij- ding KDW	Ontwikkelingsruimte max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	0,16	●	0,16	✓
H6230vka Heischrale graslanden, vochtig kalkarm	0,06	●	0,06	✓
H6410 Blauwgraslanden	>0,05	●	>0,05	✓

Drentsche Aa-gebied

Habitattype	Hoogste depositie (mol/ha/j)	Overschrij- ding KDW	Ontwikkelingsruimte max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
ZGH4030 Droge heiden	0,14	●	0,14	✓
H4030 Droge heiden	0,14	●	0,14	✓
H2320 Binnenlandse kraaiheibegroeiingen	0,14	●	0,14	✓
H9120 Beuken-eikenbossen met hulst	0,13	●	0,13	✓
H9160A Eiken-haagbeukenbossen (hogere zandgronden)	0,13	●	0,13	✓
H91EoC Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	0,12	●	0,12	✓
H2310 Stuifzandheiden met struikhei	0,11	●	0,11	✓
H9190 Oude eikenbossen	0,11	●	0,11	✓
H7110B Actieve hoogvenen (heideveentjes)	0,10	●	0,10	✓
H91Do Hoogveenbossen	0,10	●	0,10	✓
H7140A Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	0,10	●	0,10	✓
H4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	0,09	●	0,09	✓
ZGH2310 Stuifzandheiden met struikhei	0,08	●	0,08	✓
H5130 Jeneverbesstruwelen	0,07	●	0,07	✓
H6230vka Heischrale graslanden, vochtig kalkarm	0,07	●	0,07	✓
H3160 Zure vennen	0,07	●	0,07	✓
H7150 Pioniervegetaties met snavelbiezen	0,07	●	0,07	✓

Habitattype	Hoogste depositie (mol/ha/j)	Overschrij- ding KDW	Ontwikkelingsruimte max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H6410 Blauwgraslanden	0,07	●	0,07	✓
ZGH4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	0,07	●	0,07	✓
ZGH3160 Zure vennen	0,06	●	0,06	✓
ZGH2330 Zandverstuivingen	>0,05	●	>0,05	✓
H2330 Zandverstuivingen	>0,05	●	>0,05	✓

Mantingerbos

Habitattype	Hoogste depositie (mol/ha/j)	Overschrij- ding KDW	Ontwikkelingsruimte max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
Hg120 Beuken-eikenbossen met hulst	0,13	●	0,13	✓

Mantingerzand

Habitattype	Hoogste depositie (mol/ha/j)	Overschrij- ding KDW	Ontwikkelingsruimte max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H4030 Droge heiden	0,13	●	0,13	✓
H5130 Jeneverbesstruwelen	0,12	●	0,12	✓
H2310 Stuifzandheiden met struikhei	0,12	●	0,12	✓
H2330 Zandverstuivingen	0,12	●	0,12	✓
H6230vka Heischrale graslanden, vochtig kalkarm	0,11	●	0,11	✓
H4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	0,10	●	0,10	✓
H9190 Oude eikenbossen	0,10	●	0,10	✓
H3160 Zure vennen	0,06	●	0,06	✓
H7150 Pioniervegetaties met snavelbiezen	0,06	●	0,06	✓

Dwingelderveld

Habitattype	Hoogste depositie (mol/ha/j)	Overschrij- ding KDW	Ontwikkelingsruimte max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	0,09	●	0,09	✓
H4030 Droge heiden	0,09	●	0,09	✓
H5130 Jeneverbesstruwelen	0,09	●	0,09	✓
H2310 Stuifzandheiden met struikhei	0,09	●	0,09	✓
H3160 Zure vennen	0,09	●	0,09	✓
H7110B Actieve hoogvenen (heideveentjes)	0,09	●	0,09	✓
H9999:30 Habitattype onbekend/onzeker KDW op basis meest kritische aangewezen type (H7120)	0,09	●	0,09	✓
H7150 Pioniervegetaties met snavelbiezen	0,09	●	0,09	✓
H2320 Binnenlandse kraaiheibegroeiingen	0,09	●	0,09	✓
H7120ah Herstellende hoogvenen, actief hoogveen	0,08	●	0,08	✓
H9190 Oude eikenbossen	0,08	●	0,08	✓
H2330 Zandverstuivingen	0,08	●	0,08	✓
ZGH6230vka Heischrale graslanden, vochtig kalkarm	0,07	●	0,07	✓
ZGH2330 Zandverstuivingen	0,07	●	0,07	✓
ZGH6230dka Heischrale graslanden, droog kalkarm	0,07	●	0,07	✓
H6230vka Heischrale graslanden, vochtig kalkarm	0,06	●	0,06	✓
H9120 Beuken-eikenbossen met hulst	0,06	●	0,06	✓

Witterveld

Habitattype	Hoogste depositie (mol/ha/j)	Overschrij- ding KDW	Ontwikkelingsruimte max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H7120ah Herstellende hoogvenen, actief hoogveen	0,09	●	0,09	✓
H4030 Droge heiden	>0,05	●	>0,05	✓

Fochteloërveen

Habitattype	Hoogste depositie (mol/ha/j)	Overschrij- ding KDW	Ontwikkelingsruimte max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
ZGH7120ah Herstellende hoogvenen, actief hoogveen	0,08	●	0,08	✓
H7120ah Herstellende hoogvenen, actief hoogveen	0,08	●	0,08	✓
H4030 Droge heiden	0,07	●	0,07	✓
H9999:23 Habitattype onbekend/onzeker KDW op basis meest kritische aangewezen type (H7110A, H7120)	0,06	●	0,06	✓

Drents-Friese Wold & Leggelderveld

Habitattype	Hoogste depositie (mol/ha/j)	Overschrij- ding KDW	Ontwikkelingsruimte max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H2320 Binnenlandse kraaiheibegroeiingen	0,08	●	0,08	✓
H4030 Droge heiden	0,07	●	0,07	✓
H3160 Zure vennen	0,07	●	0,07	✓
H9190 Oude eikenbossen	0,07	●	0,07	✓
H4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	0,07	●	0,07	✓
H7150 Pioniervegetaties met snavelbiezen	0,06	●	0,06	✓
H2310 Stuifzandheiden met struikhei	0,06	●	0,06	✓
H2330 Zandverstuivingen	0,06	●	0,06	✓
H5130 Jeneverbesstruwelen	0,06	●	0,06	✓
H7110B Actieve hoogvenen (heideveentjes)	0,06	●	0,06	✓
H3130 Zwakgebufferde vennen	>0,05	●	>0,05	✓
H6230vka Heischrale graslanden, vochtig kalkarm	>0,05	●	>0,05	✓

Norgerholt

Habitattype	Hoogste depositie (mol/ha/j)	Overschrij- ding KDW	Ontwikkelingsruimte max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9120 Beuken-eikenbossen met hulst	0,06	●	0,06	✓

Holtingerveld

Habitattype	Hoogste depositie (mol/ha/j)	Overschrij- ding KDW	Ontwikkelingsruimte max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9190 Oude eikenbossen	0,06	●	0,06	✓
H2330 Zandverstuivingen	>0,05	●	>0,05	✓
H4030 Droge heiden	>0,05	●	>0,05	✓
H91Do Hoogveenbossen	>0,05	●	>0,05	✓
H4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	>0,05	●	>0,05	✓

Springendal & Dal van de Mosbeek

Habitattype	Hoogste depositie (mol/ha/j)	Overschrij- ding KDW	Ontwikkelingsruimte max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H4030 Droge heiden	>0,05	●	>0,05	✓
H9120 Beuken-eikenbossen met hulst	>0,05	●	>0,05	✓

Bergvennen & Brecklenkampse Veld

Habitattype	Hoogste depositie (mol/ha/j)	Overschrij- ding KDW	Ontwikkelingsruimte max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H3130 Zwakgebufferde venen	>0,05	●	>0,05	✓
H5130 Jeneverbesstruwelen	>0,05	●	>0,05	✓

Vecht- en Beneden-Reggegebied

Habitatype	Hoogste depositie (mol/ha/j)	Overschrij- ding KDW	Ontwikkelingsruimte max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H91EoC Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	>0,05	●	>0,05	✓
H9999:39 Habitatype onbekend/onzeker KDW op basis meest kritische aangewezen type (H7120)	>0,05	●	>0,05	✓
H4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	>0,05	●	>0,05	✓

○ Geen overschrijding*

● Wel overschrijding

✓ Ontwikkelingsruimte beschikbaar**

✗ Geen ontwikkelingsruimte beschikbaar

⊘ Voor het desbetreffende gebied vind er geen relevante depositie plaats op OR-relevante hexagonen. Het concept wel of niet ontwikkelingsruimte beschikbaar (groen vinkje of rood kruis) is dus niet van toepassing

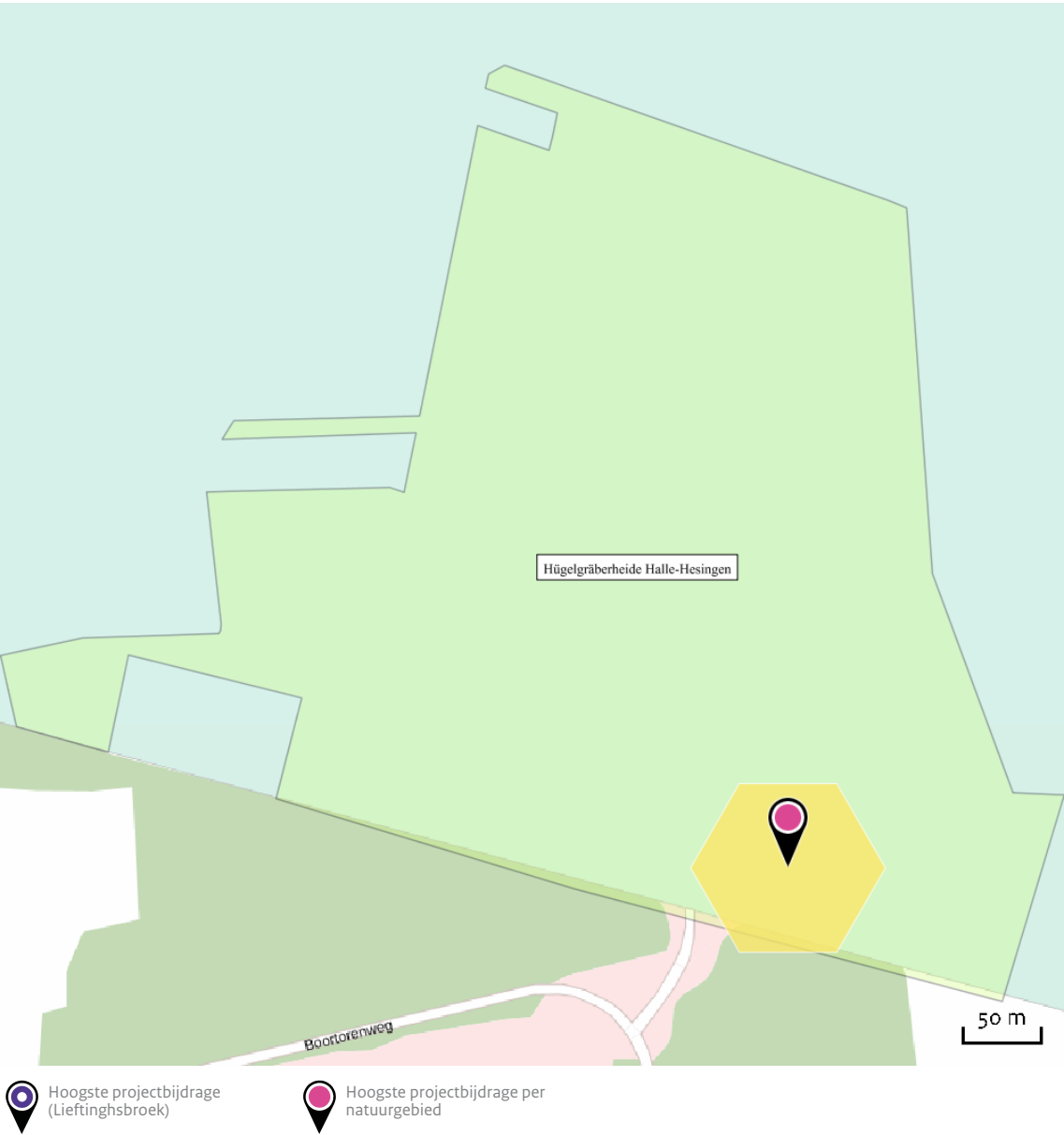
* Deze uitkomst wordt niet meegenomen in de toetsing aan de Wnb. Bij de toetsing aan de Wnb gaat het om de relevante hexagonen waarvoor ontwikkelingsruimte is gereserveerd.

** Bij beoordeling van een vergunningaanvraag in het kader van de Wnb is vastgesteld of er voldoende ontwikkelingsruimte beschikbaar is en of dat significante verslechtering uitgesloten kan worden.

Depositie
buitenland

Duitsland

Natuurgebied	Hoogste depositie (mol/ha/j)
Hügelgräberheide Halle-Hesingen	>0,05

Disclaimer

De initiatiefnemer is zelf verantwoordelijk voor de kwaliteit van de projectinvoer en de aanvraag wordt getoetst door het bevoegd gezag. De eigenaar van AERIUS aanvaardt geen aansprakelijkheid voor de inhoud van de door de gebruiker aangeboden informatie. AERIUS is een geregistreerd handelsmerk in Europa. Alle rechten die niet expliciet worden verleend, zijn voorbehouden.

Rekenbasis

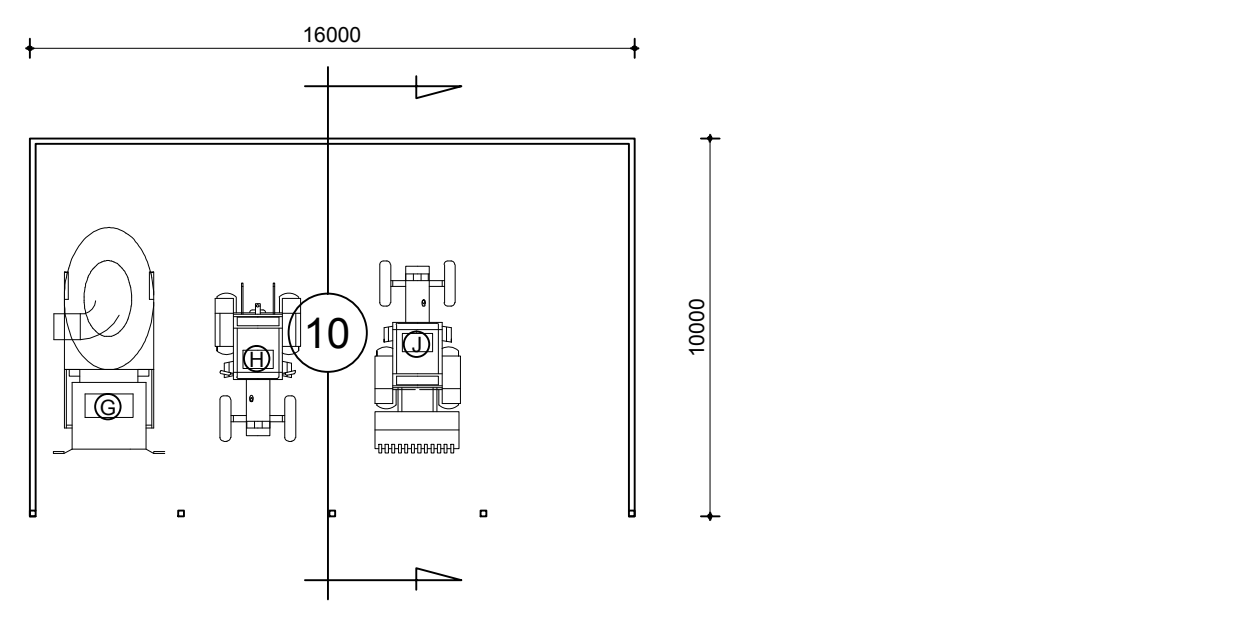
Deze berekening is tot stand gekomen op basis van:

AERIUS versie 2016_20170301_feb336c45f

Database versie 2016_20170301_feb336c45f

Voor meer informatie over de gebruikte methodiek en data zie:

<https://www.aerius.nl/nl/factsheets/uitleg>

[illegible][illegible]

Bouwtechnische afdeling Lemmenstelsch 38, 8146 PC LEMMELLE Tel. 0572-331448 Fax. 0572-331795		 AANNEEMINGSBEDRIJF LEMELLE B.V.		
21TERP01 - Exel07 - Milieutekening/Rass Ter Apel2015-05-04_milieutekening.dwg				
 BEDRIJFSGEGEVENS Aard van de inrichting: Behorende bij de milieutekening van: Afres van de inrichting: Randvoeshouderij Rass Future Farms B.V Munnekemoor Oost44 9561 NP Ter Apel Munnekemoor Oost44 9561 NP Ter Apel Tel.: 06 - 51188200				
Tek. nr.: 305720		Gewijzigd:		Par:
Blad: 1		C 20-09-2011		Wvdv/
Schaal: 1:200		D 13-11-2013		JvE
Gert: E.G.R. de Jong		E 26-06-2014		d.d. 20
Datum: 05-11-2009		F 17-05-2016		JvE
© Exel Lemelle Bouw B.V.				

Natuurtoets (QuickScan) voor de locatie Munnekemoer Oost 44, Ter Apel

Rapport: 2017/182

Natuurtoets (QuickScan) voor de locatie Munnekemoer Oost 44, Ter Apel

Colofon

© 2017

Fopma NatuurAdvies, Rollestraat 6, 7983 KJ Wapse

Tekst, samenstelling: Albert Fopma, Fopma NatuurAdvies

Opdrachtgevers:

- Karlijn Waaijman-Kamphuis, Countus, Specialist Ruimtelijke Ordening en Milieu.
- Gerhard Rass, Mts, Rass future farms BV

Wijze van citeren: Fopma, A, 2017. Natuurtoets (QuickScan) voor de locatie Munnekemoer Oost 44, Ter Apel, Fopma NatuurAdvies, Rapport 2017-182, Wapse.

Niets uit dit rapport mag worden veeleenvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van scanning, internet, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Fopma NatuurAdvies. Ook mag het zonder een dergelijke toestemming niet worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Fopma NatuurAdvies is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Fopma NatuurAdvies. De opdrachtgever vrijwaart Fopma NatuurAdvies voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Fopma NatuurAdvies is lid van het Netwerk Groene Bureaus.

De informatie in dit rapport is deels afkomstig uit de NDFF en mag niet zonder toestemming van BIJ12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden.

Inhoudsopgave

1 INLEIDING	5
1.1 ACHTERGROND	5
1.2 AANLEIDING	6
1.2.1 Soortbescherming	6
1.2.2 Gebiedsbescherming	6
1.3 PROBLEEMSTELLING / DOELSTELLING	7
2 SOORTBESCHERMING – WET NATUURBESCHERMING	8
2.1 BESCHERMINGSREGIME SOORTEN VOGELRICHTLIJN (WNB § 3.1)	8
2.2 BESCHERMINGSREGIME SOORTEN HABITATRICHTLIJN (WNB § 3.2)	8
2.3 BESCHERMINGSREGIME ANDERE SOORTEN (WNB § 3.3)	8
2.4 ZORGPLICHT	8
2.5 VERANDERINGEN T.O.V. FLORA- EN FAUNAWET	8
2.6 PROVINCIALE OMGEVINGSVERORDENING GRONINGEN (POV)	9
3 LIGGING ONDERZOEKSGBIED EN ONDERZOEKSOPZET	10
3.1 LIGGING ONDERZOEKSGBIED	10
3.2 ONDERZOEKSMETHODE	10
3.2.1 Bronnenonderzoek	10
3.2.2 Veldbezoek	10
4 INVENTARISATIE NATUURWAARDEN	11
4.1 VOGELS (WNB § 3.1)	11
4.1.1 Gegevens uit geraadpleegde bronnen	11
4.1.2 Gegevens uit veldbezoek (vogels)	13
4.2 VLEERMUIZEN (WNB § 3.2)	14
4.2.1 Gegevens uit geraadpleegde bronnen	14
4.2.2 Gegevens uit veldbezoek (vleermuizen)	15
4.3 OVERIGE GRONDGEBONDEN ZOOGDIEREN	16
4.3.1 Gegevens uit geraadpleegde bronnen	16
4.3.2 Gegevens uit veldbezoeken (overige zoogdieren)	17
4.4 AMFIBIEËN, VISSSEN EN REPTIELEN	17
4.4.1 Gegevens uit geraadpleegde bronnen	17
4.4.2 Gegevens uit veldbezoek (amfibieën, vissen en reptielen)	18
4.5 VLINDERS, LIBELLEN, JUFFERS EN INSECTEN	18
4.5.1 Gegevens uit geraadpleegde bronnen	18
4.5.2 Gegevens uit veldbezoek (vlinders, libellen, juffers en insecten)	18
4.6 VAATPLANTEN	19
4.6.1 Gegevens uit geraadpleegde bronnen	19
4.6.2 Gegevens uit veldbezoek (vaatplanten)	19
5 BEOORDELING WET NATUURBESCHERMING (SOORTEN)	20
5.1 VOGELS	20
5.2 VLEERMUIZEN	20
5.3 OVERIGE SOORTEN	20
6 NATUUR NETWERK NEDERLAND	21
7 CONCLUSIES EN VRIJBLIJVENDE AANBEVELINGEN	22
7.1 CONCLUSIE WET NATUURBESCHERMING (SOORTEN)	22
7.2 CONCLUSIE NATUURNETWERK NEDERLAND	22
7.3 VRIJBLIJVENDE AANBEVELING TER BEVORDERING BIODIVERSITEIT	22
7.3.1 Nieuwbouw (vogels)	23
7.3.2 Nieuwbouw (vleermuizen)	23
7.3.3 Herstel Eikenlaan	23
8 BRONNEN	24
8.1 LITERATUUR	24
8.2 GERAADPLEEGDE WEBSITES	24

BIJLAGE 1	ALGEMENE VERBODSBEPALINGEN WNB	25
BIJLAGE 2	PROCES BEOORDELING ONTHEFFING WNB	26
BIJLAGE 3	JAARROND BESCHERMDE VOGELS	27
BIJLAGE 4	SAMENVATTING NDFF	29
BIJLAGE 5	POV GRONINGEN	31

1 Inleiding

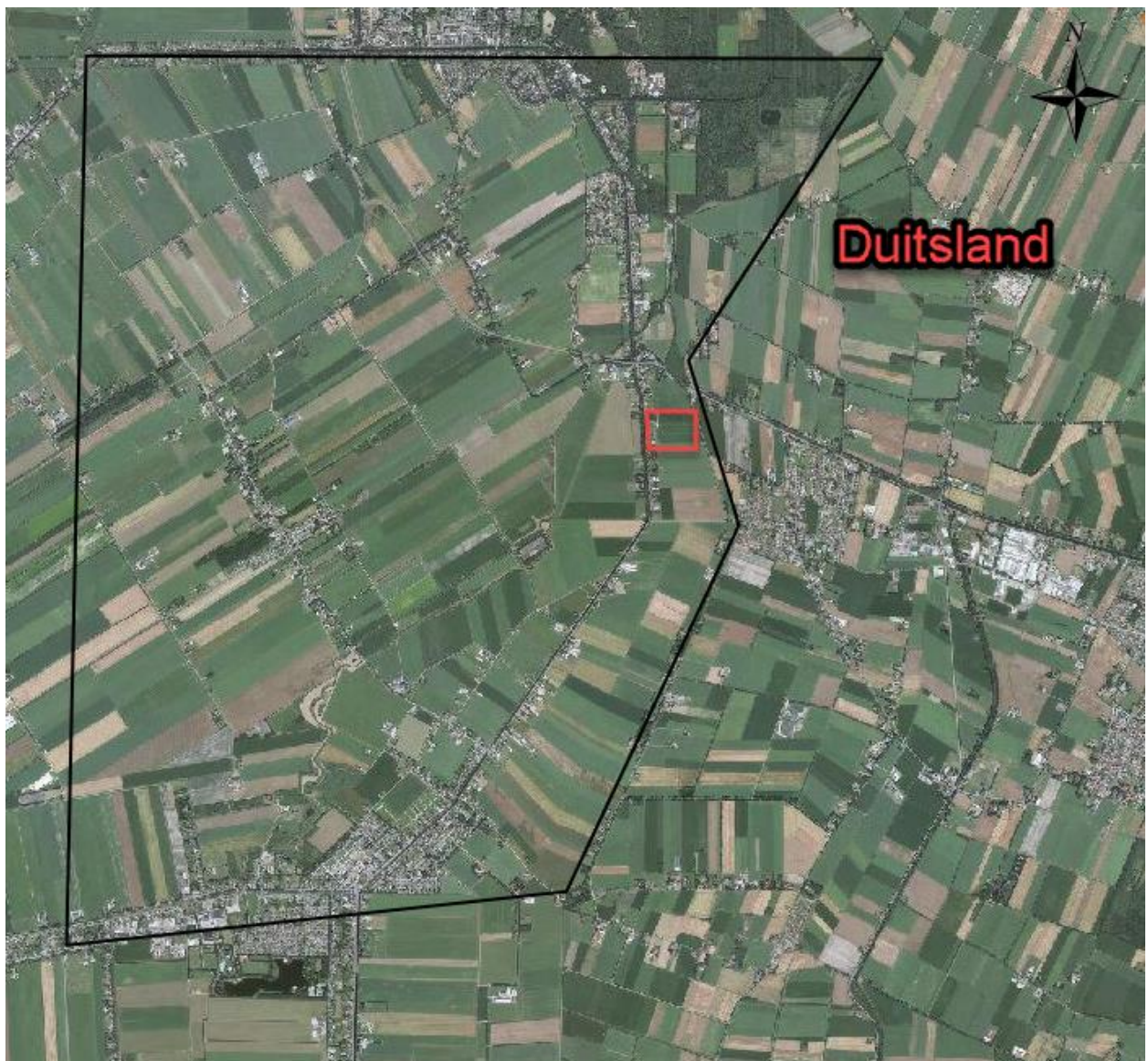
1.1 Achtergrond

De opdrachtgever wil een nieuwe melkrundveebedrijf bouwen op het bouwkaavel behorende bij de locatie aan de Munnekemoer Oost 44, Ter Apel.

In deze Natuurtoets (QuickScan) wordt gekeken of er voor de realisering van de plannen nog een ontheffing (soorten) op grond van de Wet natuurbescherming noodzakelijk is. Ook kan uitsluitel gegeven worden of de gemeente bij een Omgevingsvergunning een verklaring van geen bedenkingen moet aanvragen. Het rapport kan tevens gebruikt worden bij de bestemmingsplanprocedure. In hoofdstuk 7 staan de conclusies van de natuurtoets. In 2010 hebben wij voor dit bedrijf ook een QuickScan gemaakt, omdat de data in die QuickScan ondertussen is verjaard (ouder dan 5 jaar) is het noodzakelijk om de QuickScan te actualiseren. Daarnaast is per 1 januari 2017 de Wet natuurbescherming in de plaats gekomen van de Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet 1998 en de Boswet. Ook met deze wijziging hebben we na rekening gehouden.

De te toetsen activiteit betreft:

- Bouw van nieuw bedrijf
- Sloop van oude stallen
- Kappen van 1-2 bomen om de doorgang te verbreden
- Dempen en graven greppels

Figuur 1. Luchtfoto met ligging onderzoeksgebied zwarte kader en plangebied rode vlak (Bron: NDFF).

Figuur 2. Nieuwbouwplannen. (1) nieuwe ligboxstallen, (2) nieuwe melkstal, (3) bestaande lintbebouwing met oude ligboxstallen en nieuwe 2e bedrijfswoning, (4) kuilvoer en mestopslag.

Figuur 3. Foto's plangebied.

1.2 Aanleiding

De aanleiding voor het maken van een natuurtoets is de noodzaak en de wens om vooraf uit te sluiten dat door het project natuurwaarden aangetast kunnen worden.

1.2.1 Soortbescherming

Realisatie van de voorgenomen plannen kan invloed hebben op de bepalingen in de Wet natuurbescherming. Deze wet regelt de bescherming van planten- en diersoorten in Nederland. Overtreding van de verbodsbepalingen (bijlage 1) ten aanzien van streng beschermde soorten vereist mogelijk een ontheffing (zie hoofdstukken 2 t/m 5 en 7).

1.2.2 Gebiedsbescherming

In deze Natuurtoets is tevens gekeken of er door de uitvoering van het voorgenomen plan sprake kan zijn van externe werking op nabijgelegen Natura 2000-gebieden. De Natura 2000-gebieden vallen eveneens onder de Wet natuurbescherming. Bij effecten op Natura 2000-instandhoudingsdoelen is mogelijk een vergunning vereist (zie hoofdstukken 2, 6 en 7).

1.3 Probleemstelling / doelstelling

De natuurtoets geeft antwoord op onderstaande vragen:

1. Komen er natuurwaarden voor, waarvoor het noodzakelijk is om een uitgebreide natuurtoets met mitigatieplan te laten uitvoeren om te beoordelen in hoeverre het project handelingen bevat die in strijd zijn met de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming (soortbescherming).
2. Zijn er mogelijke effecten op de Natura 2000-instandhoudingsdoelen waardoor er een passende beoordeling gemaakt moet worden (gebiedsbescherming/ Wet natuurbescherming).

2 Soortbescherming – Wet natuurbescherming

Op 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming in werking getreden. Deze wet vervangt de Boswet, Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998. Voor het soortenbeleid deelt de Wet natuurbescherming de soorten in drie beschermingsregimes, namelijk vogels (EU-Vogelrichtlijn), soorten beschermd op grond van de Habitatrichtlijn en nationaal beschermde soorten.

2.1 Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn (Wnb § 3.1)

Dit zijn alle van nature in Nederland in het wild levende vogels (zoals bedoelt in artikel 1 van de Vogelrichtlijn). De lijst met jaarrond beschermde vogels staat in bijlage 3.

2.2 Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn (Wnb § 3.2)

Dit zijn soorten die genoemd zijn in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn, Bijlage I en II van het Verdrag van Bern en Bijlage II van het Verdrag van Bonn. In de Bijlagen van de Verdragen van Bern en Bonn worden ook vogels genoemd. Het Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn is ten aanzien van verstoren strikter dan het Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn. Mogelijk zijn de in de Bijlagen van de Verdragen van Bern en Bonn genoemde vogels strikter beschermd dan soorten die van nature in Nederland voorkomen en niet in deze bijlagen staan. Grotendeels betreffen het in Nederland zeldzame en doortrekkende soorten of dwaalgasten. Een aantal soorten zoals bijvoorbeeld de pimpelmees zijn algemeen in Nederland.

2.3 Beschermingsregime andere soorten (Wnb § 3.3)

Dit zijn de in de bijlage van Wet natuurbescherming genoemde soorten. Het gaat hier om de bescherming van niet onder de bovenstaande twee categorieën vallende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten voorkomend in Nederland, vermeld in de bijlage van de Wet natuurbescherming (art. 3.10 – 3.11 Wet natuurbescherming). Voor de zoogdier- amfibie- en reptielsoorten opgenomen in deze bijlage geldt geen Europese verplichting tot bescherming. Deze soorten worden beschermd vanwege de breed in de maatschappij levende overtuiging dat deze dieren een bescherming behoeven. De andere in de bijlage opgenomen soorten worden om ecologische redenen beschermd. Hiermee geeft Nederland uitvoering aan de algemene verplichting van het Biodiversiteitsverdrag om de staat van instandhouding van dier- en plantsoorten te beschermen. Omdat er ook veel algemene soorten in staan genoemd is de verwachting dat er weer een verdeling komt van meer en minder strikt beschermde soorten (vergelijkbaar met de tabellen 1, 2 en 3 van de Flora- en faunawet). Deze kan echter per provincie verschillen (zie bijlage 5).

2.4 Zorgplicht

Onder de Wet natuurbescherming geldt, net als onder de Flora- en faunawet, een zorgplicht voor alle in het wild levende dieren. De zorgplicht houdt in dat de initiatiefnemer werkzaamheden, die nadelig kunnen zijn voor dieren en planten, in redelijkheid zo veel mogelijk nalaat of maatregelen neemt om onnodige schade aan dieren en planten te voorkomen.

2.5 Veranderingen t.o.v. Flora- en faunawet

Een belangrijke verandering zijn de lijsten met beschermde soorten. Er zijn soorten die onder de Flora- en faunawet beschermd waren (tot 1-1-2017) en onder de Wet natuurbescherming niet meer en andersom. Zo is een aantal soorten planten (orchideeën), insecten en vissen (o.a. Kleine modderkruiper en Bittervoorn zonder binding met Natura 2000-gebieden) vanaf 2017 niet meer beschermd. Voorbeelden van soorten waarvoor nu geen ontheffing nodig is bij ruimtelijke ingrepen en na 2017 wel, zijn de Egel en de Bosmuis (er geldt nu een vrijstelling) en de Mercuruurwaterjuffer, de Kleine ereprijs en de Molmuis (nu niet beschermd).

De beschermde status van soorten kan per provincie gaan verschillen. Provincies hebben de bevoegdheid om bij provinciale verordening (POV) vrijstelling te verlenen voor nationaal beschermde soorten. Er is dan geen ontheffing nodig voor werkzaamheden.

2.6 Provinciale Omgevingsverordening Groningen (POV)

Artikel 3.3 Aanwijzing soorten onderhoud, beheer en werkzaamheden

Als soorten als bedoeld in artikel 3.10, tweede lid, in samenhang met artikel 3.8, tweede lid, van de wet worden aangewezen de soorten genoemd in bijlage II (*zie bijlage 5 van dit rapport*).

Artikel 3.4 Vrijstelling onderhoud, beheer en werkzaamheden

1. In afwijking van artikel 3.10, eerste lid, van de wet gelden de in dat lid opgenomen verboden niet voor de soorten genoemd in bijlage II (*zie bijlage 5 van dit rapport*), mits het gaat om handelingen die worden verricht in verband met:
 - a) de uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting;
 - b) de uitvoering van werkzaamheden in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
 - c) de uitvoering van werkzaamheden in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
 - d) bestendig gebruik.
2. De in het eerste lid bedoelde vrijstellingen gelden indien er geen andere bevredigende oplossing bestaat.
3. Gedeputeerde Staten wijzen de middelen aan waarmee gebruik mag worden gemaakt van de vrijstelling bedoeld in het eerste lid, voor zover het betreft vangen en doden als bedoeld in artikel 3.25, eerste lid, van de wet.

3 Ligging onderzoeksgebied en onderzoeksopzet

3.1 Ligging onderzoeksgebied

Het onderzoeksgebied voor de Wet natuurbescherming beperkt zich tot de percelen waarop de ingreep plaatsvindt en de directe omgeving (zie figuur 1). Voor de effecten op Natura 2000-gebieden is in hoofdstuk 6 ook gekeken naar het aspect externe werking.

3.2 Onderzoeksmethode

Deze natuurtoets is gebaseerd op bronnenonderzoek en een bureauanalyse. Aan de hand van expert judgement door een ecoloog (Ir. A. Fopma van *Fopma NatuurAdvies*) is ingeschat wat de beschermde natuurwaarden zijn en de te verwachten effecten.

3.2.1 Bronnenonderzoek

Gekeken is naar de volgende bronnen:

- Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF, zie ook bijlage 4).
- Literatuur (zie hoofdstuk 8).
- Eerder QuickScan voor deze locatie uit 2010 (Fopma, 2010).

3.2.2 Veldbezoek

Er heeft recent 1 veldbezoek op de planlocatie en de naaste omgeving plaatsgevonden.

Datum: 13 juli 2017
Tijdstip: 11.30 – 12.25 uur
Weersbeeld: droog, bewolkt.
Temperatuur: 21° Celsius.

Tijdens het veldbezoek is gekeken naar de potenties van het plangebied voor beschermde diersoorten en de mogelijke functies. Op basis van expert judgement is een inschatting gemaakt wat de mogelijke effecten zijn van de ingreep op beschermde soorten.

4 Inventarisatie natuurwaarden

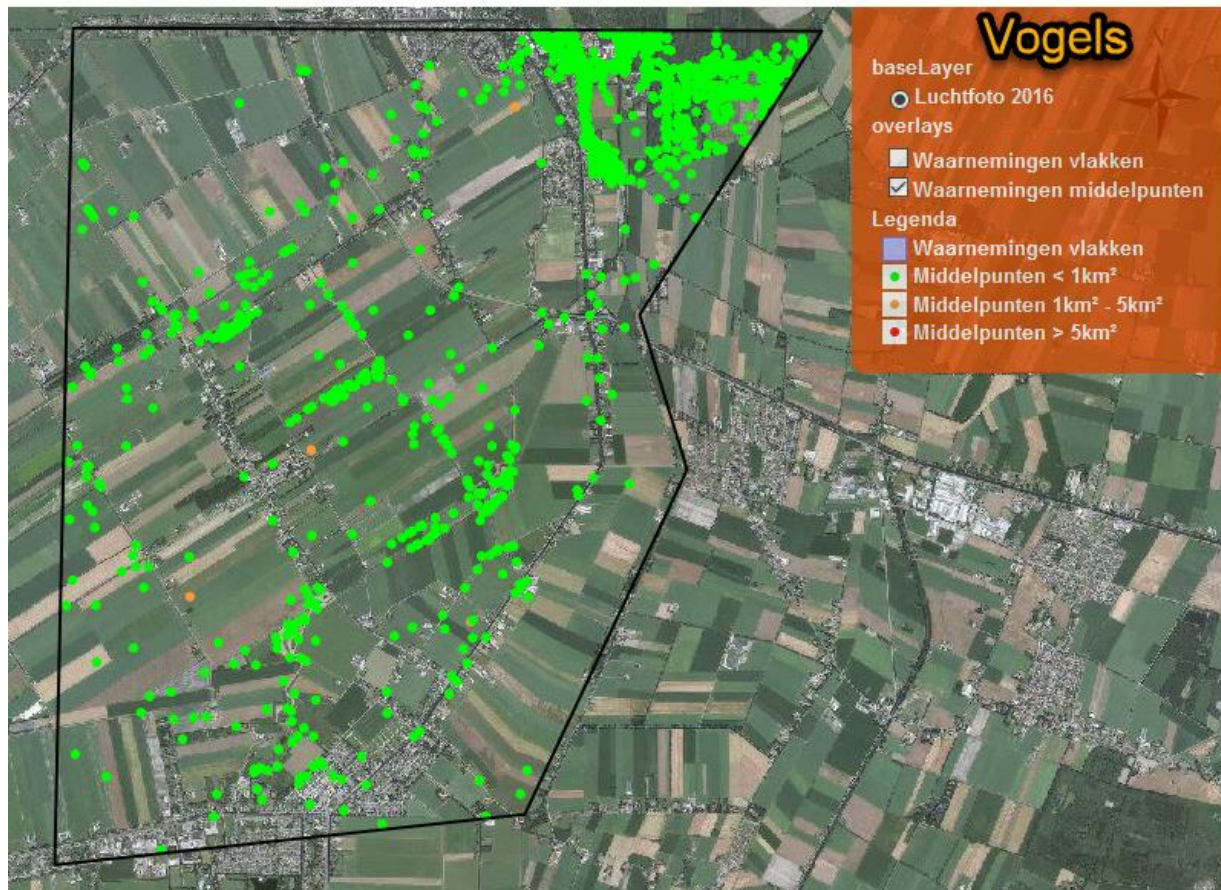
4.1 Vogels (Wnb § 3.1)

4.1.1 Gegevens uit geraadpleegde bronnen

Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF)

In het onderzoeksgebied (figuur 1) zijn 2.447 waarnemingen (zie figuur 4) van vogels geregistreerd, verdeeld over 133 soorten. Hierbij zijn 8 'jaarrond' beschermde vogelsoort, het betreft de Boomvalk, Buizerd, Havik, Huismus, Kerkuil, Slechtvalk, Sperwer en Wespendif.

Onder de Wet natuurbescherming zijn vaste rust en verblijfplaatsen en nesten van deze soorten jaarrond beschermd.

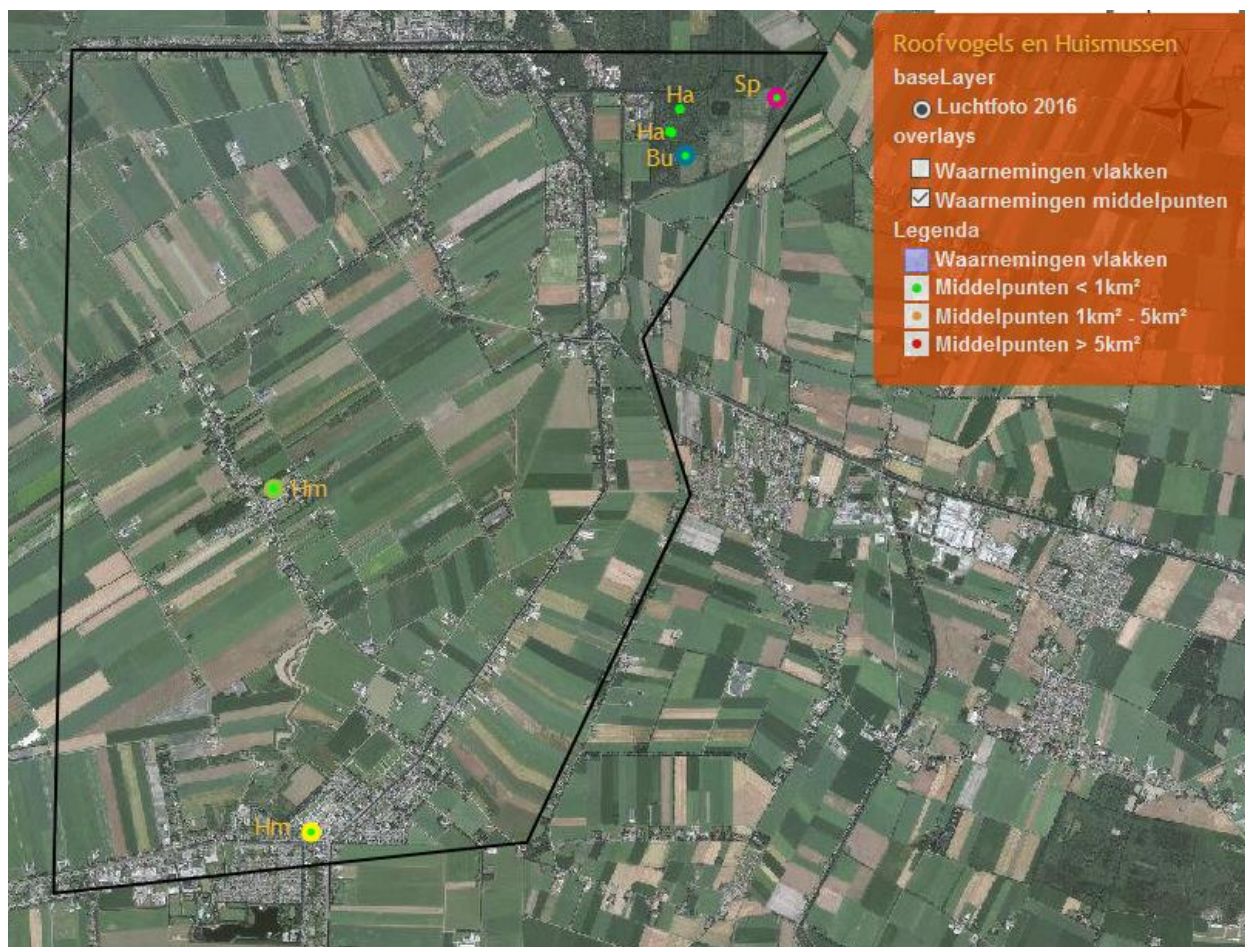
Figuur 4. Waarnemingen Vogels in het onderzoeksgebied in de periode 2012-2017. (Bron: NDFF)

Boomvalk:	Geen waarnemingen met broedindicatie.
Buizerd:	Eén waarneming met broedindicatie uit Bos bij Ter Apel uit 2013.
Havik:	Vijf waarneming met broedindicatie uit Bos bij Ter Apel uit 2013 en 2015.
Huisemus:	Twee waarnemingen met broedindicatie uit resp. Roswinkel (2017) en Emmer-Compascuum (2017).
Kerkuil:	Geen waarnemingen met broedindicatie.
Slechtvalk:	Geen waarnemingen met broedindicatie.
Sperwer:	Eén waarneming met broedindicatie uit Bos bij Ter Apel uit 2014.
Wespendief:	Geen waarnemingen met broedindicatie.

Tabel 1. Waargenomen vogelsoorten in onderzoeksgebied. Vet en cursief zijn de jaarrond beschermde soorten (zie bijlage 3) (Bron: NDFF)

Vogelsoort	Vogelsoort	Vogelsoort
Aalscholver	<i>Havik</i>	Roodborsttapuit
Appelvink	Heggenmus	Scholekster
Beflijster	Heilige Ibis	Sijs
Blauwborst	Holenduif	<i>Slechtvalk</i>
Blauwe Kiekendief	Houtduif	Soepeend
Blauwe Reiger	Houtsnip	Soepgans
Boerenzwaluw	<i>Huismus</i>	<i>Sperwer</i>
Bonte Strandloper	Huiszwaluw	Spotvogel
Bonte Vliegenvanger	IJsvogel	Spreeuw
Boomklever	Kauw	Sprinkhaanzanger
Boomkruiper	Keep	Staartmees
Boompieper	<i>Kerkuil</i>	Stormmeeuw
<i>Boomvalk</i>	Kievit	Tafeleend
Bosrietzanger	Kleine Barmsijs	Taiga-/Toendrarietgans
Bosuil	Kleine Bonte Specht	Tapuit
Braamsluiper	Kleine Karekiet	Tijftjaf
Bruine Kiekendief	Kleine Zwaan	Toendrarietgans
<i>Buizerd</i>	Kneu	Torenvalk
Carolina-eend	Knobbelzwaan	Tuinfluter
Dodaars	Koekoek	Turkse Tortel
Ekster	Kokmeeuw	Veldleeuwerik
Fazant	Kolgans	Vink
Fitis	Koolmees	Visdief
Fluiter	Koperwiek	Vuurgoudhaan
Fuut	Kraanvogel	Waterhoen
Gaai	Krakeend	Watersnip
Geelgors	Kramsvogel	<i>Wespendief</i>
Gekraagde Roodstaart	Kruisbek	Wielewaal
Gele Kwikstaart	Kuifeend	Wilde Eend
Glanskop	Kuifmees	Wilde Zwaan
Goudhaan	Kwartel	Winterkoning
Goudvink	Mandarijneend	Wintertaling
Grasmus	Matkop	Witgat
Graspieper	Meerkoet	Witte Kwikstaart
Grauwe Gans	Merel	Wulp
Grauwe Vliegenvanger	Nijlgans	Zanglijster
Groene Specht	Oeverzwaluw	Zilvermeeuw
Groenling	Patrijs	Zomertortel
Grote Barmsijs	Pimpelmees	Zwarte Kraai
Grote Bonte Specht	Putter	Zwarte Mees
Grote Canadese gans	Rietgors	Zwarte Roodstaart

Grote Gele Kwikstaart	Ringmus	Zwarte Specht
Grote Lijster	Rode Wouw	Zwartkop
Grote Zaagbek	Roek	
Grote Zilverreiger	Roodborst	

Figuur 5. Waarneming met broedindicatie van Buizerd (Bu), Havik (Ha), Huismus (Hu) en Sperwer (Sp) (Bron: NDFF).

4.1.2 Gegevens uit veldbezoek (vogels)

Aangetroffen soorten

In het onderzoeksgebied zijn tijdens het veldbezoek een aantal vogelsoorten waargenomen.

Tabel 2. Waargenomen vogels tijdens veldbezoek

Aantal	Soort	Gedrag	Plaats
2-3	Huismus	Ter plaatse	Rondom woonhuis
2	Houtduif	Roepend	Vanuit bomen begin Eikenlaan
1 juv.	Gekraagde roodstaart	Foeragerend	Op erf
1	Boerenzwaluw	Foeragerend	Tussen bomen Eikenlaan
1	Grote bonte specht	Roepend	Eikenlaan
1	Winterkoning	Zingend	Tuin
1-2	Ekster	Ter plaatse	Op dak / erf

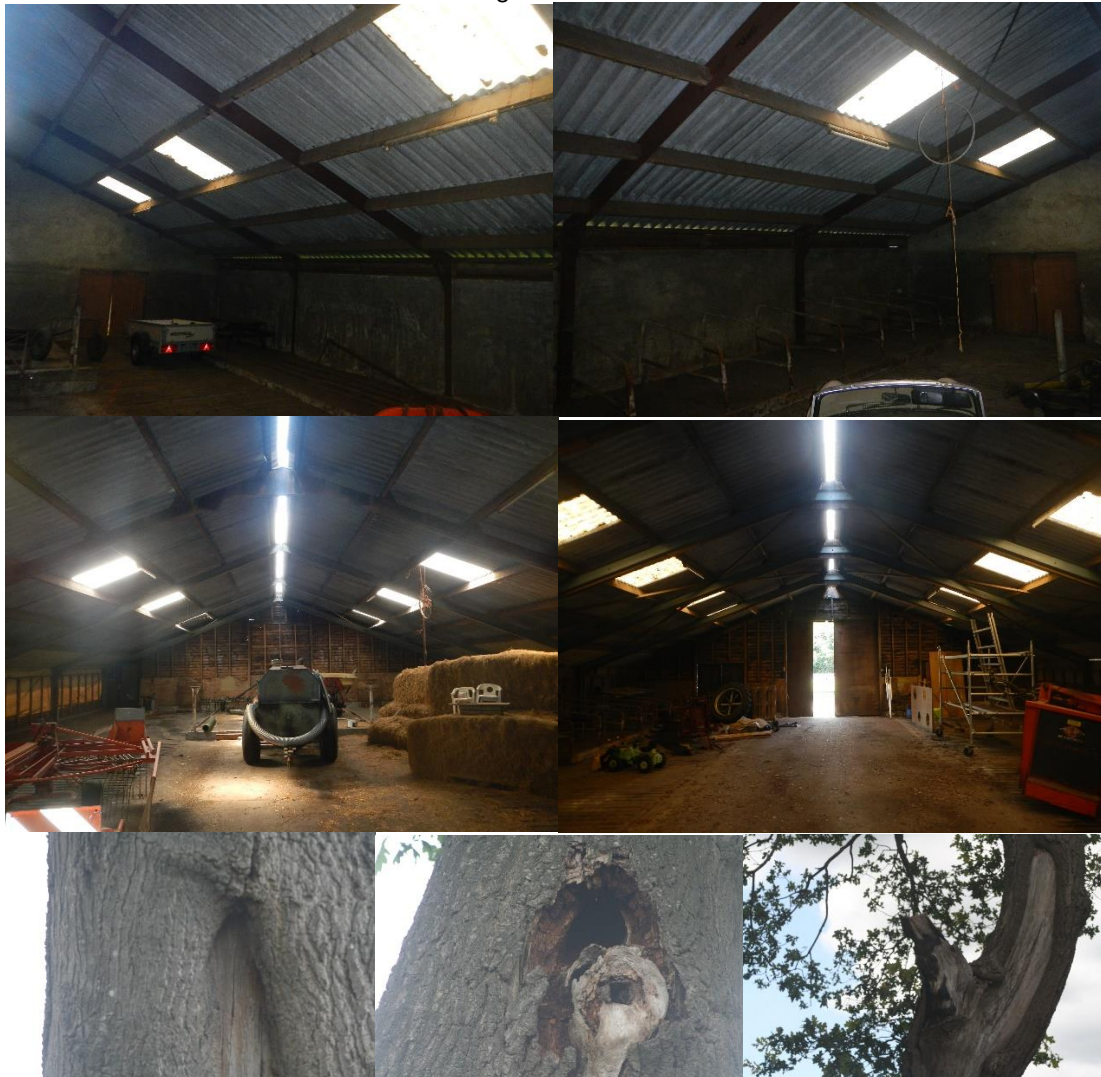
Huismus: De Huismus broedt onder de dakpannen bij het woonhuis en niet in de oude stallen, zoals in november 2010 werd aangenomen. In de stallen zijn slechts enkele sporen

van vogels (poepstrepen en ander vuil) van vogels aangetroffen. Op de draagbalken zaten geen zichtbare nesten of hoopjes uitwerpselen. Het langdurig ontbreken van vee in de stallen is waarschijnlijk de oorzaak dat er nu op het hele bedrijf slechts 2-3 huismussen werden geteld.

Van de overige jaarrond beschermde soorten (zie 4.1.1.) is de aanwezigheid van vaste rust en/of verblijfplaatsen uitgesloten.

Boerenzwaluw: In 2010 werd er nog vanuit gegaan dat de Boerenzwaluw ook in de stallen broeden. In 2017 zijn geen nesten van deze soort in de stallen aangetroffen. Het langdurig ontbreken van vee in de stallen is ook hier waarschijnlijk de oorzaak.

In de nieuwe situatie worden de omstandigheden voor beide soorten beter.

Figuur 6. Foto 1 t/m 4 leegstaande stallen. Foto 5 t/m 7 (resp. R4, L3 en R7) bomen Eikenlaan met scheuren en holtes.

4.2 Vleermuizen (Wnb § 3.2)

4.2.1 Gegevens uit geraadpleegde bronnen

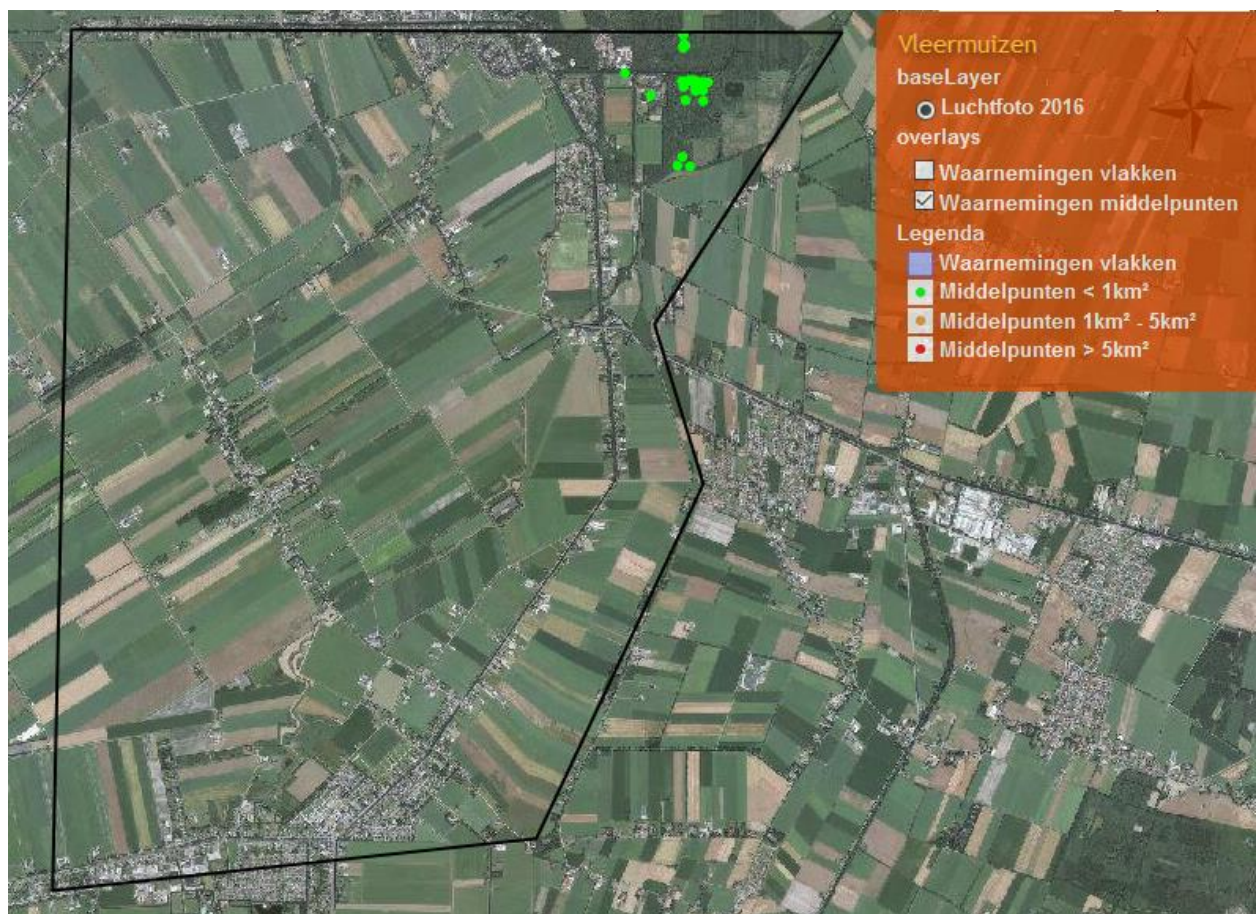
Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF)

Op basis van landelijke verspreiding (Bron: Zoogdiervereniging), zijn de volgende soorten mogelijk:

Gewone dwergvleermuis
Ruige dwergvleermuis
Rosse vleermuis
Laatvlieger
Gewone grootoorvleermuis

Watervleermuis
Meervleermuis
Franjestaart
Baardvleermuis
Brandt's vleermuis

In de NDFF zijn 63 waarnemingen van vleermuizen (allen Wnb § 3.2) geregistreerd in het Bos bij Ter Apel in het onderzoeksgebied. Het gaan om 7 soorten, zijnde Baardvleermuis, Brandts vleermuis, Franjestaart, Gewone dwergvleermuis, Gewone grootovleermuis, Rosse vleermuis en de Watervleermuis. Zoals uit figuur 7 blijkt bevindt de verblijfplaats zich niet in de directe nabijheid van het plangebied.

Figuur 7. Waarnemingen van vleermuizen in het onderzoeksgebied (Bron: NDFF).

4.2.2 Gegevens uit veldbezoek (vleermuizen)

Tijdens het veldbezoek op 13 juli 2017 is gekeken naar potentiële verblijfplaatsen en vliegroutes op basis van expert judgement. Dit in aanvulling op het eerdere onderzoek uit 2010.

Verblijfplaatsen

Bouwperceel:

Geen verblijfplaatsen in bouwperceel.

Oude stallen:

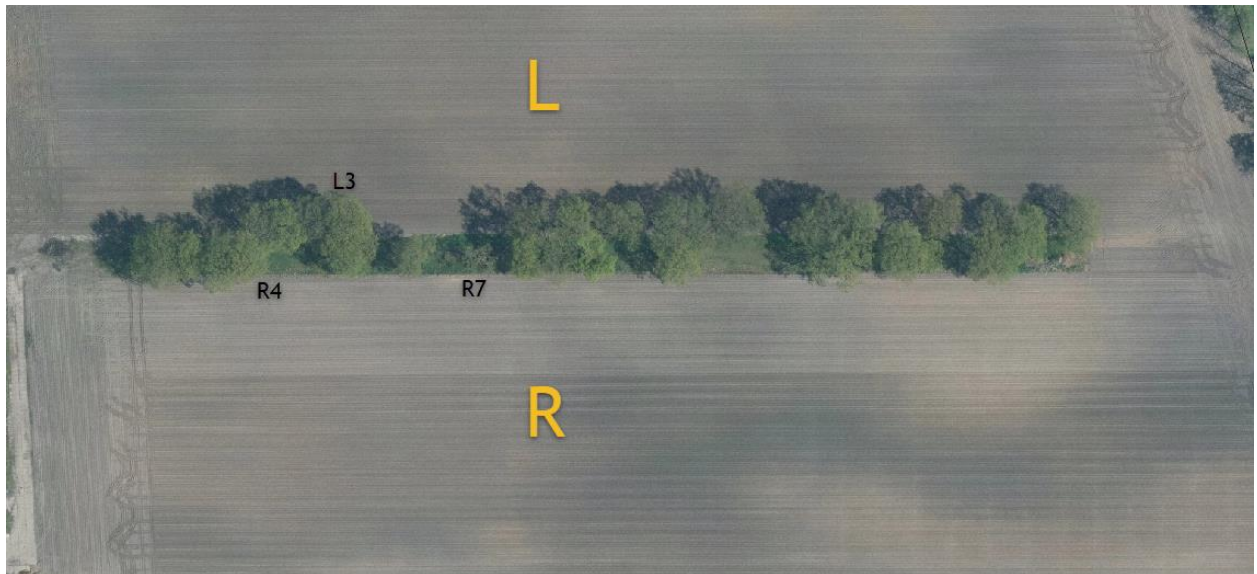
Zoals uit figuur 6 blijkt is de stal zeer open en tochtig en is er geen dakbeschot. In 2010 konden we niet in de schuren kijken en zijn de gebouwen alleen van buiten beoordeeld. De sloop zou toen ook niet binnen 3 jaar plaatsvinden, hetgeen het ook zinloos maakte om hier diep op in te gaan. De nadruk lag toen op de bouw van de nieuwe stallen in het bouwland.

Tijdens het tweede onderzoek op 13 juli 2017 zijn de stallen grondig bestudeert. De oude stallen met asbest daken zijn onderzocht op sporen en tekenen (poepjes en vettige aanslag) van vleermuizen. Deze zijn niet aangetroffen en de stallen zijn ook niet geschikt voor vleermuizen. Het langdurig ontbreken van vee in de stallen heeft er ook voor gezorgd dat er minder insecten in de stallen vliegen.

Bomen Eikenlaan:

De bomen langs de Eikenlaan (figuur 8) zijn in het algemeen in slechte conditie. Sommige bomen hebben beschadigingen en er is sprake van achterstallig onderhoud. Veel van de schade aan de bomen zit onderaan de stam. Boom R4 heeft wel een scheur in de stam, maar deze is te ondiep voor vleermuizen. Boom R7 is zwaar kwijnend en er zit weinig leven meer in de boom. Toch heeft ook deze boom wel holtes, maar geen geschikte holtes voor vleermuizen. Boom L3 daarentegen is nog in leven, maar heeft een paar grote en diep holtes. Deze holtes zijn geschikt voor vleermuizen. Deze boom zal blijven staan. Op de locatie waar

men 1 of mogelijk 2 bomen wil verwijderen om de doorgang naar de siësta weide te verbreden, staan geen bomen holtes welke geschikt zijn voor vleermuizen. In combinatie met het herstel van de Eikenlaan is er sprake van een mogelijk positief effect.

Figuur 8. Inspectie bomen Eikenlaan (R4 = 4^e boom aan rechter zijde, L3 = 3^e boom aan linkerzijde). De bomen R4, L3 en R7 hebben holtes welke tijdens het veldonderzoek nader zijn onderzocht.

Voerageergebied / vliegroute

De maïs- / aardappelakker waarop gebouwd wordt is voor vleermuizen van weinig tot geen belang als voerageergebied. Wel is de Eikenlaan geschikt als voerageergebied en vliegroute. Deze blijft echter in stand en wordt in het beplantingsplan nog versterkt.

Verstoring door licht

Vleermuizen zijn in het algemeen vrij gevoelig voor licht. Vooral de Watervleermuis mijdt sterk verlichte gebieden. Tijdens de bouw en later in de gebruiksfase moet voorkomen worden dat er licht uitstraling plaatsvindt naar buiten toe (zie ook aanbevelingen).

4.3 Overige grondgebonden zoogdieren

4.3.1 Gegevens uit geraadpleegde bronnen

Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF)

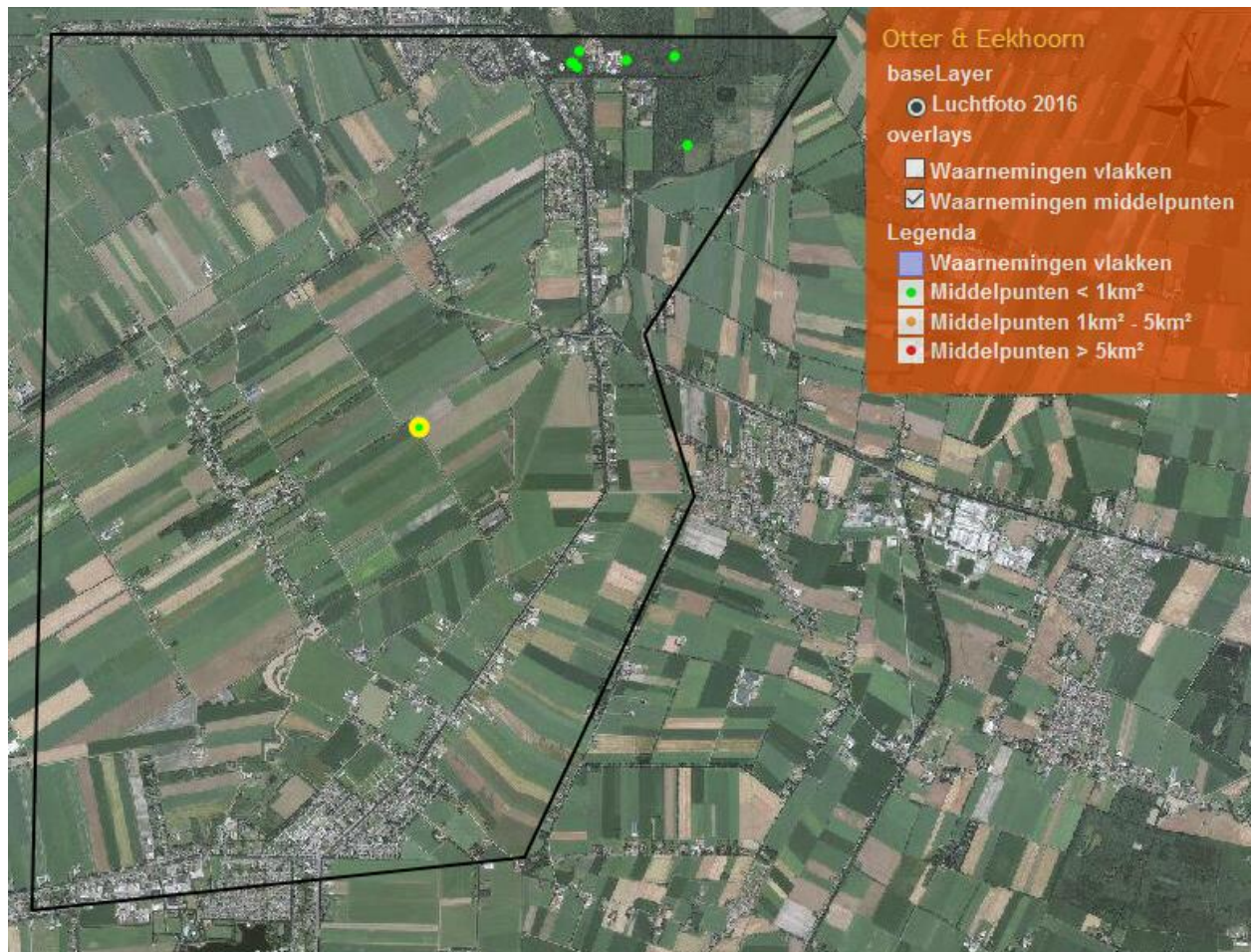
In tabel 3 staat een overzicht van de in het onderzoeksgebied waargenomen soorten.

Tabel 3. Data NDFF

Soort	Wet natuurbescherming
Bosmuis	Wnb § 3.3 ¹
Eekhoorn	Wnb § 3.3
Bosspitsmuis	Wnb § 3.3 ¹
Haas	Wnb § 3.3 ¹
Konijn	Wnb § 3.3 ¹
Mol	onbeschermd
Otter	Wnb § 3.2
Ree	Wnb § 3.3 ¹
Vos	Wnb § 3.3 ¹

¹ Vrijgestelde soort op grond van de POV Drenthe (zie bijlage 5).

Eekhoorn: 8 waarnemingen, maar niet in directe nabijheid plangebied (zie figuur 9)
 Otter: 1 waarneming (vondst dood exemplaar), maar niet in nabijheid plangebied (zie figuur 9)

Figuur 9. Waarnemingen Eekhoorns (groene stip) en Otter (groen met gele rand) (Bron: NDFF).

4.3.2 Gegevens uit veldbezoeken (overige zoogdieren)

Tijdens de veldbezoeken zijn in het onderzoeksgebied geen grondgebonden zoogdieren waargenomen. Het terrein is wel 'geschikt' voor kleine zoogdieren, zoals de Huisspitsmuis, Egel, Huismuis, Bruine rat, Bosmuis etc.

Voor Otter is er in het plangebied geen geschikt habitat aanwezig.

De Eikenlaan ligt vrij geïsoleerd, hierdoor is het in de huidige staat geen geschikt habitat voor de Eekhoorn. Na uitvoering van het landschapsplan wordt het mogelijk ook voor deze soort geschikt.

4.4 Amfibieën, vissen en reptielen

4.4.1 Gegevens uit geraadpleegde bronnen

Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF)

In tabel 4 staat een overzicht van de in het onderzoeksgebied waargenomen soorten.

Tabel 4. Data NDFF

Soort	Wet natuurbescherming
Bruine kikker	Wnb § 3.3 ²
Bastaard groene kikker	Wnb § 3.3 ²
Blankvoorn	onbeschermd
Brasem x Blankvoorn	onbeschermd
Kleine modderkruiper	onbeschermd
Ruisvoorn	onbeschermd
Zeelt	onbeschermd

4.4.2 Gegevens uit veldbezoek (amfibieën, vissen en reptielen)

Er zijn geen soorten amfibieën, vissen of reptielen aangetroffen in het plangebied. Omdat de nieuwbouw op land plaatsvindt kunnen effecten op deze soortgroep op voorhand uitgesloten worden.

4.5 Vlinders, libellen, juffers en insecten

4.5.1 Gegevens uit geraadpleegde bronnen

Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF)

Er zijn geen beschermde soorten in het onderzoeksgebied vastgesteld. Wel een groot aantal onbeschermde soorten.

Dagvlinders: 26 onbeschermde soorten.
 Nachtvvlinders: 139 onbeschermde soorten.
 Libellen: 23 onbeschermde soorten.
 Overige insecten: 34 onbeschermde soorten.

4.5.2 Gegevens uit veldbezoek (vlinders, libellen, juffers en insecten)

In tabel 5 staat een overzicht van de in het plangebied waargenomen soorten tijdens het veldbezoek. De soorten zaten vooral op de distels rondom de aardappelen.

Tabel 5. Waargenomen soorten

Soort	Wet natuurbescherming
Dagpauwoog	Onbeschermd
Atalanta	onbeschermd
Klein koolwitje	onbeschermd
Klein geaderd witje	onbeschermd
Zwartsprietdikkopje	onbeschermd
Kleine vos	onbeschermd
Bont zangoogje	onbeschermd
Bruin zangoogje	onbeschermd
Platbuik	onbeschermd

4.6 Vaatplanten

4.6.1 Gegevens uit geraadpleegde bronnen

Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF)

In de directe onderzoeksgebied zijn geen beschermde soorten op grond van de Wnb geregistreerd. Wel 436 onbeschermde soorten.

4.6.2 Gegevens uit veldbezoek (vaatplanten)

Het terrein is in agrarisch gebruik als akkerbouwgrond (thans aardappelen). Er zijn geen beschermde soorten aangetroffen. Effecten op beschermde soorten kunnen op voorhand worden uitgesloten.

5 Beoordeling Wet natuurbescherming (soorten)

5.1 Vogels

Er zijn geen effecten op jaarrond beschermde vogelsoorten te verwachten. Wel kunnen er vogels broeden op de gecultiveerde landbouwgrond, waarop gebouwd wordt, of in de gebouwen die er naast liggen.

De bestaande stallen worden pas gesloopt als de nieuwbouw staat. De nieuwbouw zal vooral voor de Boerenzwaluw en de Huismus een positief hebben.

Periode werkzaamheden (voorzorgsbeginsel)

Omdat geen ontheffingen worden verleend voor het verstoren van vogels en/of het vernielen van nesten wordt geadviseerd om het bouwrijp maken van het perceel voor het broedseizoen (globale richtlijn² 15 maart - 15 juli) uit te voeren of te beginnen na 15 juli. Voorkom het vestigen van broedvogels op het bouwperceel door het plaatsen van wapperende zakken of enkele linten.

Voor het slopen geldt dat dit ook buiten het broedseizoen moet aanvangen. Zodra de dakplaten zijn verwijderd is de kans op het vestigen van broedende vogel zeer gering.

Mocht men overgaan tot het kappen van 1-2 bomen (niet zijn boom L3) dan dient ook dit buiten het broedseizoen te gebeuren en bij voorkeur in de winter.

5.2 Vleermuizen

De Eikenlaan kan gebruikt worden door vleermuizen en ook de nieuw aan te leggen landschappelijke beplanting kan een positief effect hebben op vleermuizen. Hiervoor is het wel noodzakelijk dat de nieuwe stallen niet te veel licht uitstralen. Het is aan te raden om het gebruik van erfverlichting tot een minimum te beperken. Waar toch erfverlichting nodig is adviseren wij om armatuur te gebruiken die laag geplaatst wordt en alleen datgene verlicht dat verlicht moet worden. **Vooral aan de zijde van de Eikenlaan moet zeer terughoudend met verlichting omgegaan worden.** Tussen de gebouwen is dit minder noodzakelijk.

5.3 Overige soorten

Voor de overige soorten flora en fauna geldt ook dat er geen ontheffing noodzakelijk is. Tijdens de bouw moet rekening gehouden worden met deze soorten, zodat deze zo min mogelijk verstoord worden (voorzorgsbeginsel).

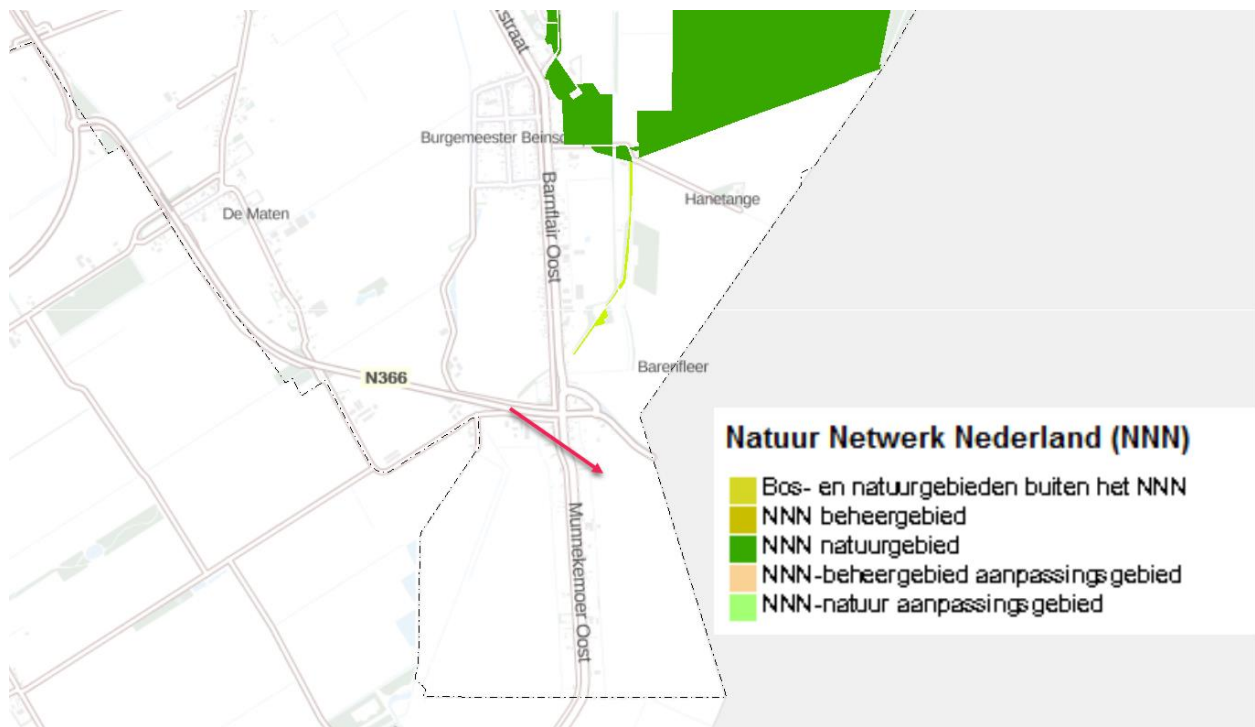
² **Broedseizoen:** Vogels worden met name beschermd tijdens het broedseizoen. Een belangrijke vraag is dus: Van wanneer tot wanneer duurt het broedseizoen? Vaak wordt als grove lijn gezegd dat het broedseizoen duurt van 15 maart tot en met 15 juli. Inderdaad broeden vogels met name in deze periode. De bescherming van vogels is echter niet gebaseerd op een datum, maar op het daadwerkelijke broedseizoen. Dat kan ook al voor 15 maart of na 15 juli zijn. Het broedseizoen begint niet pas wanneer de eieren gelegd zijn. Het broedseizoen gaat al van start met de paarvorming, territorium afbakenen en het bouwen van nesten. In deze tijdsspan worden vogels, hun nesten en eieren beschermd door de Wet natuurbescherming. Het nest mag niet verwijderd, verstoord of leeggehaald worden (Bron: Vogelbescherming Nederland).

6 Natuur Netwerk Nederland

Binnen de provincie Groningen zijn veel natuurgebieden. Die vormen samen een netwerk: het Natuur Netwerk Nederland. Dat netwerk bestaat uit bestaande natuurgebieden, maar er worden ook nieuwe natuurgebieden ontwikkeld. Het Natuur Netwerk Nederland is beschermd, je mag er bijvoorbeeld niet zomaar bouwen.

Een deel van het Natuur Netwerk heeft zelfs Europese bescherming: de Natura 2000-gebieden (zie 6.2). Maar ook buiten de Natura 2000-gebieden zijn stukken natuur die het beschermen waard zijn.

Zoals uit figuur 10 blijkt ligt het plangebied (rood) niet in het Natuur Netwerk Nederland. Effecten kunnen dan ook worden uitgesloten.

Figuur 10. Overzicht van plangebied (rode pijl) met ligging t.o.v. het Natuur Netwerk Nederland. (Bron: website provincie Groningen).

7 Conclusies en vrijblijvende aanbevelingen

7.1 Conclusie Wet natuurbescherming (Soorten)

Als de werkzaamheden buiten het broedseizoen aanvangen en de aanbevelingen uit tabel 6 worden uitgevoerd, dan kunnen effecten op broedvogels voorkomen worden en is er voor vogels geen ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming noodzakelijk. Er is ook voor de overige natuurwaarden geen ontheffing noodzakelijk. In de tabel zijn de effecten samengevat. Wij adviseren wel om deze conclusie (het rapport) door het bevoegd gezag voor de omgevingsvergunning (Gemeente Vlagtwedde) te laten bevestigen. Het is ook raadzaam, maar geen wettelijke verplichting, om het rapport voor te leggen ter beoordeling aan de provincie Groningen. In dit geval is de noodzaak minder groot omdat er geen bijzondere mitigerende maatregelen in het rapport zijn voorgeschreven en effecten zijn uitgesloten.

Tabel 6. Overzicht conclusies aangaande verstoring en de eventueel te nemen vervolgstappen.

Soortgroep		Ingrep verstorend	Nader onderzoek noodzakelijk	Wnb- ontheffing noodzakelijk	Bijzonderheden / opmerkingen
Vogels	Broedvogels	Nee, mits..	Nee, mits..	Nee	De aanvang van de bouw (het bouwrijp maken van het perceel) moet buiten het broedseizoen plaatsvinden. Het broedseizoen loopt globaal van 15 maart – 15 juli (zie voetnoot hoofdstuk 5). Dit geldt ook voor de sloop van de stallen en de eventuele kap van de bomen. Zie verder paragraaf 5.1
	Jaarrond beschermd	Nee	Nee	Nee	-
Vleermuizen	Verblijfplaatsen	Nee	Nee	Nee	(Let ook boom L3)
	Vliegroutes	Nee, mits..	Nee, mits..	Nee	Zie paragraaf 5.2. voorkom effecten door lichtuitstraling op Eikenlaan en nieuwe landschappelijke beplanting.
Overige zoogdieren		Nee	Nee	Nee	-
Amfibieën		Nee	Nee	Nee	-
Reptielen		Nee	Nee	Nee	-
Vissen		Nee	Nee	Nee	-
Libellen en vlinders		Nee	Nee	Nee	-
Vaatplanten		Nee	Nee	Nee	-

7.2 Conclusie NatuurNetwerk Nederland

Er zijn geen effecten op de NNN/EHS-gebieden te verwachten.

7.3 Vrijblijvende aanbeveling ter bevordering biodiversiteit

De bouw van een nieuwe stal op een akkerbouwperceel zal weinig effect hebben op de biodiversiteit in de directe omgeving. Voor een aantal soorten zal er sprake zijn van een verbeterde situatie. Denk hierbij aan Huismus en Boerenwaluw. Door een paar kleine aanpassingen aan de bouwplannen kan men het effect op de biodiversiteit nog verder verbeteren. In onderstaande aanbevelingen gaan wij hier verder op in.

7.3.1 Nieuwbouw (vogels)

Houdt in de nieuwbouw rekening met Boerenzwaluwen en Huismussen. Dit kan door het creëren van nestgelegenheid met ruwe houten nokbalken. Eventueel kan ook een Kerkuil- of Steenuilnestkast door de Kerkuilenwerkgroep Groningen geplaatst worden. De kans is dan wel groot dat de stallen niet meer of minder gebruikt worden door Boerenzwaluwen.

7.3.2 Nieuwbouw (vleermuizen)

Men kan de geplande nieuwbouw ook vleermuisvriendelijke maatregelen treffen. Dit kan onder andere door een houten daklijst aan te brengen op latjes van 2-3 cm dikte waardoor een ruimte ontstaat waar vleermuizen gebruik van kunnen maken. Via kleine spleten en ventilatieopeningen onder de daklijst dient de spouw toegankelijk te zijn voor vleermuizen. De spouw moet hooguit ten dele (bij voorkeur niet) geïsoleerd zijn, waardoor er ruimte aanwezig blijft voor vleermuizen.

Ook met vleermuiskasten die aangebracht worden op muren, bestaan positieve ervaringen. De vorm van de kast moet aangepast worden aan het gebouw. Bij de plaatsing van de kast moet daarnaast rekening worden gehouden met de zoninstraling, ligging van andere verblijfplaatsen, bereikbaarheid, hoogte boven de grond en dergelijke. Op de website van Vivara (www.vivara.nl) staan verschillende modellen. Let wel op dat niet iedere vleermuizenkast geschikt is om aan gebouwen te bevestigen.

7.3.3 Herstel Eikenlaan

De eikenlaan is nu deels onderbroken, hierdoor is het landschapselement voor vleermuizen als foerageergebied niet optimaal. Door de eikenlaan weer aan beide zijden te herstellen kan het gebied geoptimaliseerd worden voor vleermuizen.

Foto 11. Onderbroken eikenlaan (links het bouwperceel). (foto: Fopma, 2010)

In het beplantingsplan van Makking van Bohemen (2010) is opgenomen dat de Eikenlaan wordt versterkt met 28 Zomereiken (*Quercus robur*). Daarnaast geeft het beplantingsplan ook aan dat er tussen de stallencomplexen in, evenwijdig aan de Eikenlaan, 10 Zwarte elzen (*Alnus glutinosa*) en 14 Schietwilgen (*Salix alba*). Aan de zuid en oostzijde is ter afscherming van het bedrijf ook een bomen en struikenrij gepland. Ook deze nieuwe structuren kunnen mits goed aaneengesloten een uitbreiding zijn van het leefgebied.

8 Bronnen

8.1 Literatuur

- Bijlsma, R.G. (et al) 2001, Algemene en schaarse vogels van Nederland (Avifauna van Nederland 2) GMB uitgeverij/KNNV Uitgeverij, Haarlem/Utrecht.
- Dietz, C. (et al.) 2009, Vleermuizen; Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika, Tirion Natuur.
- Fopma, A, 2010 Quick scan; Flora- en faunawet / Natuurbeschermingswet, Rass, Munnekemoer Oost 44, Ter Apel. Fopma NatuurAdvies Rapport 2010-03, Apeldoorn.
- Gemeente Vlagtwedde, Bestemmingsplan buitengebied 2009, Vlagtwedde 2009.
- Janssen A.M. & Schaminée H.J. 2003. Europese Natuur in Nederland; Habitattypen, KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- Janssen A.M. & Schaminée H.J. 2008. Europese Natuur in Nederland; Soorten van de Habitatrichtlijn, KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- Krijgsveld, K.L., Smits, R.R. & Winden J. van der 2008. Verstoringsgevoeligheid van vogels, Update literatuurstudie naar de reacties van vogels op recreatie, Bureau Waardenburg Rapport 08-173, Culemborg.
- Lange R. (et al.) 1994. Zoogdieren van West-Europa, KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- Makkink & Van Bohemen, 2009, Landschappelijke inpassingsvisie Rass Future Farms BV, Ter Apel.
- Makkink & Van Bohemen, 2010, Beplantingsplan Munnekemoer 42, Ter Apel.
- SOVON 1987, Atlas van de Nederlandse Vogels.
- SOVON Vogelonderzoek Nederland, 2002 Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998-2000, Nederlandse fauna 5, Naturalis, KNNV-uitgeverij Leiden.
- SOVON & CBS 2005, Trends van vogels in het Nederlandse Natura 2000 netwerk, SOVON-informatierapport 2005/09. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.

8.2 Geraadpleegde websites

• www.rijksoverheid.nl &	[natuurwetgeving / soortbescherming &
www.synbiosys.alterra.nl	gebiedsbescherming N2000 / EHS, profielendocument]
• www.natuurloket.nl	[waarnemingen van flora en fauna]
• www.overheid.nl	[actuele wetteksten]
• www.uilen.org	[vogelwaarnemingen en informatie / uileninformatie]
• www.waarneming.nl	[waarnemingen van flora en fauna]
• www.zoogdieratlas.nl	[waarnemingen zoogdieren]
• www.ndff.nl	

NATIONALE DATABANK
FLORA EN FAUNA

BIJLAGE 1 Algemene verbodsbepalingen Wnb

§ 3.1. Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Artikel 3.1

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

§ 3.2. Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

Artikel 3.5

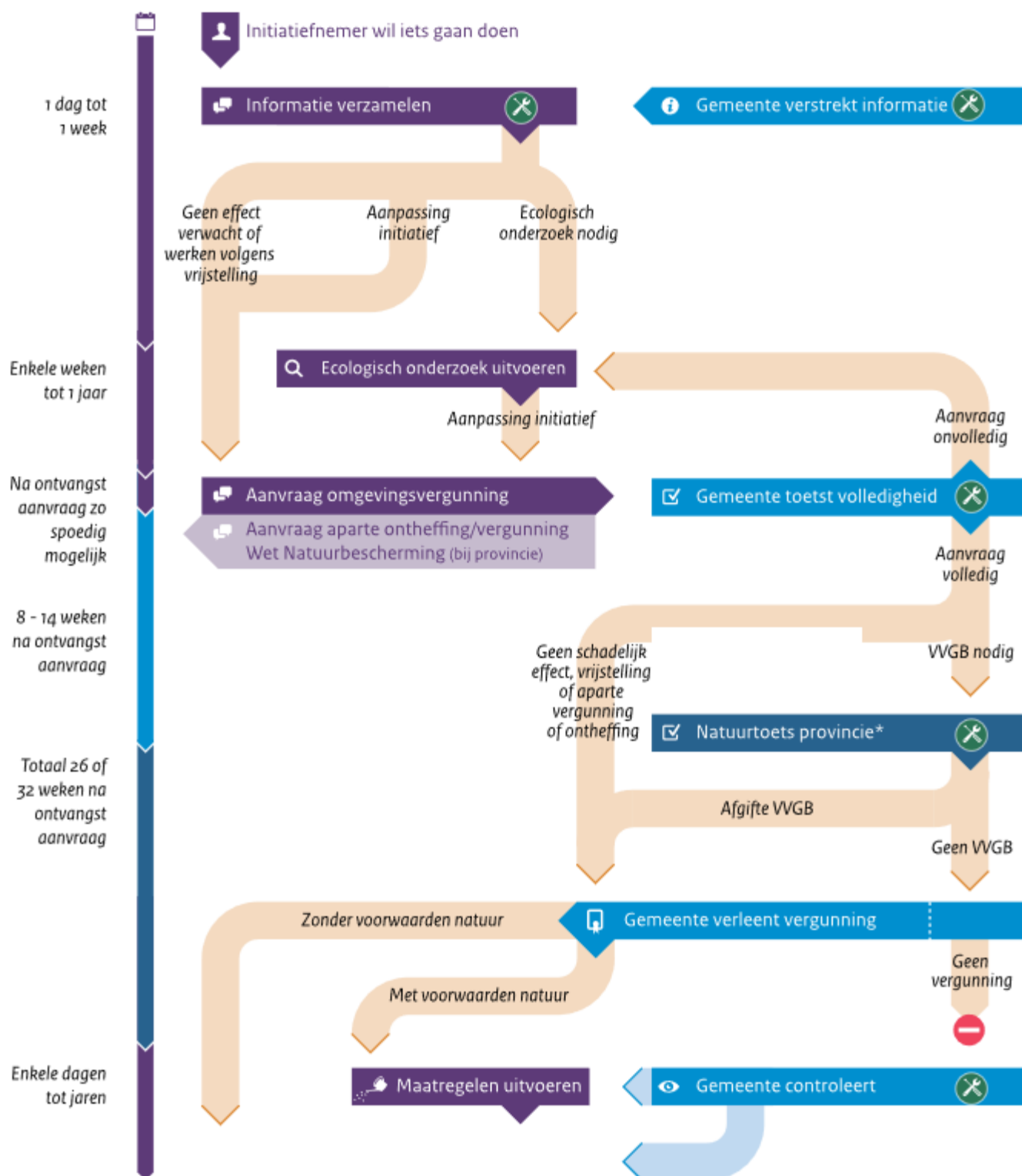
1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

§ 3.3. Beschermingsregime andere soorten

Artikel 3.10

1. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
 - a) in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
 - b) de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
 - c) vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.
2. Artikel 3.8, met uitzondering van het derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing op de verboden, bedoeld in het eerste lid, met dien verstande dat, in aanvulling op de redenen, genoemd in het vijfde lid, onderdeel b, de noodzaak voor de ontheffing of vrijstelling ook verband kan houden met handelingen:
 - a) in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daaropvolgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
 - b) ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;
 - c) ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omliggende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
 - d) ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
 - e) in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
 - f) in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
 - g) in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of h. in het algemeen belang.
3. De verboden, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a, en b, zijn niet van toepassing op de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.

BIJLAGE 2 Proces beoordeling ontheffing Wnb

Verdere uitwerking van het schema op:

<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/routeplanner.aspx?subj=routeplanner#initiatiefnemer>

BIJLAGE 3 Jaarrond beschermde vogels

Categorieën:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.
5. Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Nesten van vogelsoorten van categorie 1 t/m 4 zijn jaarrond beschermd, de nesten van soorten in categorie 5 zijn beschermd als er onvoldoende alternatieven zijn.

Nederlandse naam	Categorie	Nederlandse naam	Categorie
Blauwe reiger	5	Ruigpootuil	5
Boerenzwaluw	5	Spreeuw	5
Bonte vliegenvanger	5	Tapuit	5
Boomklever	5	Torenavalk	5
Boomkruiper	5	Zeearend	5
Bosuil	5	Zwarte kraai	5
Brilduiker	5	Zwarte mees	5
Draaihals	5	Zwarte roodstaart	5
Eidereend	5	Zwarte specht	5
Ekster	5	Huismus	2
Gekraagde roodstaart	5	Kerkuil	3
Glanskop	5	Oehoe	3
Grauwe vliegenvanger	5	Ooievaar	3
Groene specht	5	Ransuil	4
Grote bonte specht	5	Roek	2
Hop	5	Slechtvalk	3
		Sperwer	4
Huiszwaluw	5	Steenuil	1
IJsvogel	5	Wespendief	4
Kleine bonte specht	5	Zwarte wouw	4
Kleine vliegenvanger	5	Boomvalk	4
Koolmees	5	Buizerd	4
Kortsnavelboomkruiper	5	Gierzwaluw	2
Oeverzwaluw	5	Grote gele kwikstaart	3
Pimpelmees	5	Havik	4
Raaf	5		

BIJLAGE 4 Samenvatting NDFF

Beschermde soorten op de volgende pagina.

Wnb - Vogelrichtlijn

Appelvink	Holenduif
Blauwborst	Houtduif
Blauwe Reiger	Huismus
Boerenwaluw	IJsvogel
Bonte Vliegenvanger	Kauw
Boomklever	Kleine Bonte Specht
Boomkruiper	Kleine Karekiet
Boompieper	Kneu
Bosrietzanger	Koekoek
Bosuil	Koolmees
Braamsluiper	Krakeend
Buizerd	Kuifeend
Dodaars	Kuifmees
Fazant	Kwartel
Fitis	Matkop
Fluiter	Meerkoet
Gaai	Merel
Geelgors	Oeverwaluw
Gekraagde Roodstaart	Pimpelmees
Gele Kwikstaart	Putter
Glanskop	Rietgors
Goudhaan	Ringmus
Goudvink	Roodborst
Grasmus	Roodborsttapuit
Grauwe Vliegenvanger	Sijs
Groene Specht	Sperwer
Groenling	Spotvogel
Grote Bonte Specht	Spreeuw
Grote Gele Kwikstaart	Sprinkhaanzanger
Grote Lijster	Staartmees
Havik	Tjiftjaf
Heggenmus	Tuinfluiter
	Turkse Tortel

Veldleeuwerik
Vink
Visdief
Vuurgoudhaan
Wielewaal
Wilde Eend
Winterkoning
Witte Kwikstaart
Zanglijster
Zomertortel
Zwarte Kraai
Zwarte Mees
Zwarte Roodstaart
Zwartkop

Wnb - Habitatrichtlijn

Baardvleermuis
Brandts vleermuis
Franjestaart
Gewone dwergvleermuis
Gewone grootoorvleermuis
Otter
Rosse vleermuis
Watervleermuis

Wnb - andere soorten

Bosmuis
Bosspitsmuis
Bruine kikker
Eekhoorn
Haas
Konijn
Ree

BIJLAGE 5 POV Groningen

Verordening van Provinciale Staten van de provincie Groningen houdende regels ter bescherming van de natuur Verordening natuurbescherming provincie Groningen

Gedeputeerde Staten van Groningen maken bekend dat Provinciale Staten in hun vergadering van 14 december 2016, nr. 3.b.2, afdeling LGW, zaaknummer 652914, hebben vastgesteld de Verordening natuurbescherming provincie Groningen.

POV Groningen Bijlage II, behorende bij artikel 3.3 en 3.4	
Zoogdieren	
Aardmuis	<i>Microtus agrestis</i>
Bosmuis	<i>Apodemus sylvaticus</i>
Bunzing	<i>Mustela putorius</i>
Dwergmuis	<i>Micromys minutus</i>
Dwergspitsmuis	<i>Sorex minutus</i>
Egel	<i>Erinaceus europaeus</i>
Gewone bosspitsmuis	<i>Sorex araneus</i>
Haas	<i>Lepus europeus</i>
Hermelijn	<i>Mustela erminea</i>
Huisspitsmuis	<i>Crocidura russula</i>
Konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>
Ondergrondse woelmuis	<i>Pitymys subterraneus</i>
Ree	<i>Capreolus capreolus</i>
Rosse woelmuis	<i>Clethrionomys glareolus</i>
Tweekleurige bosspitsmuis	<i>Sorex coronatus</i>
Veldmuis	<i>Microtus arvalis</i>
Vos	<i>Vulpes vulpes</i>
Wezel	<i>Mustela nivalis</i>
Woelrat	<i>Arvicola terrestris</i>
Amfibieën	
Bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>
Gewone pad	<i>Bufo bufo</i>
Kleine watersalamander	<i>Triturus vulgaris</i>
Meerkikker	<i>Rana ridibunda</i>
Middelste groene kikker	<i>Rana esculenta</i>